

Inleiding op 2 Kronieken

Et boek 2 Kronieken slöt vot-en-daolik an op et veurofgaonde 1 Kronieken. Beide boeken bin tegere een zelsstaandig wark dat op een hiele eigen wieze een overzicht gefft van de geschiedenis van Israël. Et begint mit et geslachtsregister van Adam en hoolt op mit een oproep om de verwoeste tempel in Jeruzalem te opni'j bouwen. De boeketitel is sund Luther gangber wodden, mar gaot weeromme op de Latiense vertaeling van Hieronymus. In de meeste biebeluutgaoven is et boek Kronieken in twee patten splitst. In 1 Kronieken staon de geschiedenis tot en mit keuning David, 2 Kronieken gaot veerder mit keuning Salomo.

In de Hebreeuwse biebel wodt Kronieken rekend tot de zoonumde Ketoeviem, de Geschriften. Et is daor of et laeste boek van, nao Ezra en Nehemia, of et eerste boek, veur de Psalms. Op grond van de geschiedkundige inhoud wodt Kronieken ok wel rekend tot de historische boeken en krigt et in de kanon een plak nao 2 Keunings.

Et boek Kronieken is riekaans niet veur et aende van de vuufde ieuw v.Chr. schreven, vermoedelik deur iene schriever, die in priesterlike kringen in Jeruzalem leefde. D'r bin anwiezings om te daenken dat ok de boeken Ezra en Nehemia van zien haand of van een geestverwaant van him binnen, en dat et de bedoeling was om ien groot geschiedenisboek saemen te stellen.

Et boek Kronieken is daele te zetten as geschiedschrijving mit een sterk theologisch aksent. Deur selektief gebruik te maeken van ooldere bronnen, waor pattie van bekend binnen uut et Oolde Testement (bi'jglieks Genesis, Samuel en Keunings) en aandere niet (bi'jglieks de droombeelden van de ziener Jedo), herschrift de schriever de geschiedenis van Israël van uut zien eigen zichtsvelde, waarbi'j de andacht veural uutgaot naor de stamme en et keuninkrijk Juda. De teksten in Kronieken die riekaans op aandere bronnen weeromme te voeren binnen, gaon heufdzaekelik over de eredienst en de rolle van de Levieten daorin. Et centraole thema in Kronieken is de eredienst in de tempel in Jeruzalem. Kronieken wist twee mekeer aanvullende grondleggers an: David, de man van oorlog, het de greenzen van et riek veiligsteld en van Jeruzalem niet alliend et poletieke mar ok et religieuze centrum maekt deur de ark van et verbond daorhenne over te brengen. Hi'j het risselvaosies troffen veur de bouw van een tempel, en de priesters en de Levieten heur taeken toewezen. Mar et is veurbeholen an zien zeune Salomo, de man van vrede, om de tempel te bouwen en in gebruik te nemen. As negatief te beoordeelen gebeurtenissen uut et leven van David en Salomo, zoas die bekend binnen uut de boeken Samuel en Keunings, wodden in Kronieken verzwegen.

De tekst van Kronieken bestaot uut tal van verhaelen en kotte vertellings, ofwisseld mit uutvoerige liesten mit onder aandere geslachtsregisters, en een op de Psalms inspireerd gebed in poëzievorm. De levendige twiegesprekken uut Samuel en Keunings ontbreken, en de stiel van et boek is hier en daor beheurlik briedvoerig. In 1 en 2 Kronieken bin drie patten te onderscheiden. In et eerste pat (1 Kronieken 1-9) wodt deur middel van een protte liesten een raemwark angeven van geslachtsnaemen en plakken waor ze woonden, waor de stamme Juda en de familie van David een veurnaeme rolle in toebedield kriegen. Disse geslachtsliesten sluten an op de liesten die verspreided in Genesis veurkommen, en bin zo een bevestiging van et uutkommen van de belofte die in Genesis daon binnen. Et twiede pat (1 Kronieken 10 - 2 Kronieken 9) gaot over et keuning-schap van Saul, David en Salomo, de bouw van de tempel en de instelling van de eredienst. Et dadde pat (2 Kronieken 10-36) vertelt over de geschiedenis van Juda van of de scheuring van et riek tot an de verovering van Jeruzalem deur Nebukadnessar in 586 v.Chr., waor de tempel bi'j verwoest wodde en een groot pat van de bevolking naor Babylonië wegvoerd wodde. Et boek aendigt mit de veroddering van de Perzische

keuning Cyrus dat de Judese ballings weermegaon moeten naor Jeruzalem om daor de tempel te opnij bouwen (539 v.Chr.).

Salomo zien wieshied en riekdom

1 Salomo, de zeune van David, verstevigde zien pesisie as keuning. De Heer, zien God, ston an zien kaante en maekte him butengewoon machtig.

2 Salomo leut de vertegenwoordigers van hiel Israël bi'j him kommen: de bevelhebbers over duzend man en die over honderd, de rechters en alle leiders, alle familie-ooldsten, 3 kotomme, de hiele gemeinschap van Israël. Saemen mit heur gong hi'j naor de offerhoogte van Gibeon. Daor ston de ontmoetingstente van God, die Mozes, de knecht van de Heer, in de woestijn maekt hadde. 4 De ark van God daorentegen was deur David ophaeld uut Kirjat-Jearim en overbrocht naor Jeruzalem, naor de tente die hi'j daor veur opricht hadde. 5 In Gibeon, veur de tente van de Heer, ston ok et broonzen alter dat Besaleël, de zeune van Uri, de zeune van Chur, maekt hadde. Dat alter was et doel van heur komst. 6 Op dat broonzen alter, veur de ontmoetingstente, dichtebi'j de Heer, offerde Salomo; hi'j brocht daor een braandoffer van wel duzend dieren.

7 Die nacht verscheen God an Salomo en zee: "Wat wij' dat ik je geve?"

8 Salomo zee doe: "Jow bin mien vader David goedgeunstig west en hebben mi'j as zien opvolger ansteld. 9 Laot now, Heer, mien God, jow belofte an mien vader David waormaekt wodden. Jow hebben mi'j ansteld as keuning over een volk dat zo talriek is as et stof van de eerde, 10 geef mi'j daaromme wieshied en inzicht, zodat ik dit volk leiden kan. Want hoe zol ik aandere dit grote volk van jow besturen kunnen?" 11 Hierop zee God tegen Salomo: "Omreden dit je weens is, omreden ie niet vraogd hebben om riekdom en schatten, niet om roem en de dood van je vijanen, en ok niet om een lang leven, mar om wieshied en inzicht om et volk besturen te kunnen waarover ik je as keuning ansteld hebbe, 12 za'k je wieshied en inzicht geven. En ik zal je ok riekdom, schatten en roem geven, zovule as gien inkelde keuning veur jow iens had het of nao jow nog iens kriegen zal." 13 Doe gong Salomo van de ontmoetingstente op

de offerhoogte van Gibeon weeromme naor Jeruzalem, waor hi'j regeerde over Israël.

14 Salomo brocht peerden en waegens bi'jenneer. Hi'j bezat veertienhonderd waegens en twaelfduzend peerden, die hi'j veur een pat in Jeruzalem bi'j him hul en veur een pat onderbrocht in garnizoenssteden verspreid over et laand. 15 Deur toedoen van keuning Salomo weren zulver en goold in Jeruzalem lieke alledaegs as stien en was d'r an cederhooft krek zoe'n overdaod as an wilde viegebomen in et heuvellaand. 16 Salomo zien peerden weren ofkomstig uut Iegypte en uut Kewe, waor ze deur handelaers van de keuning ankocht wodden. 17 In Iegypte betaelden ze veur een waegen zeshonderd sjekel zulver, en veur een peerd honderd-veufstig. Disse handelaers leverden ok peerden an de keunings van de Hethieten en de Arameners.

Risselvaosies veur de tempelbouw

18 Salomo besleut om een tempel te bouwen veur de naeme van de Heer, en een keuninklik peleis veur himzels.

2 Hi'j hadde de beschikking over zeuventigduzend sjouwers en tachtigduzend stienhouwers in de bargaen, die onder leiding van zesendattighonderd opzichters stonnen. 2 Hi'j stuurde bosschoppers naor keuning Churam van Tyrus mit disse vraoge: "Indertied hebben jow mien vader David cederhooft leverd veur de bouw van een peleis. 3 Now wil ik uut aende zetten mit de bouw van een tempel veur de naeme van de Heer, mien God. Die zal ik an him wijden om him d'r reukoffers te brengen, mit vaaste regelmaot toonbroden daele te leggen en d'r morgens en aovens, op sabbat, ni'jemaone en de belangrieke festdaegen van de Heer, oonze God, braandoffers op te dregen zoas dat an Israël oplegd is as een iewige verplichting. 4 Et moet een grote tempel wodden, want oonze God is groter as alle andere goden. 5 Aenlik is gieniene in staot om veur him een huus te bouwen, want alderdeegst de hoogste hemel kan him niet bevatten. Dat

wie bin ik dat ik veur him een tempel bouwen zol, behalven dan om d'r offers veur him te brengen? ⁶ Now dan, stuur mi'j iene die verstaand het van de bewarking van goold en zulver, keuper, broons en iezer, de verwarking van roodsangen, wienrooie en blauwsangen wolle, en et anbrengen van sniedewark, zodat hi'j de ambachtsluden helpen kan die mien vader David hier in Juda en Jeruzalem al ansteld het. ⁷ Lever mi'j ok ceders, cipressen en sandelhooft uut de Libanon, want ik weet hoe betoeft jow knechten daor binnen in et kappen van bomen. Mien knechten zullen jowend helpen ⁸ om mi'j an een grote bulte hooft te helpen, want de tempel die ik an et bouwen bin moet groot en biesterbaarlik wodden. ⁹ Ik zal jow hoolthakkers belonen mit twintigduzend kor weitengries, twintigduzend kor gaste, twintigduzend bat wien en twintigduzend bat olijfeulie."

¹⁰ Keuning Churam van Tyrus stuurde Salomo een brief mit dit bescheid weeromme: "Omreden de Heer zien volk liefhet, het hi'j jow as keuning over heur ansteld." ¹¹ De brief gong veerder mit: "Prezen is de Heer, de God van Israël, de maker van hemel en eerde, die an keuning David een wieze zeune geven het die over verstaand en inzicht beschikt en een tempel bouwen wil veur de Heer en een keuninklik peleis veur himzels. ¹² Ik stuur je hierbi'j iene die over groot vakmaanschap beschikt, meester Churam. ¹³ Hi'j is de zeune van een Danitische moeke en een Tyrische vader. Hi'j is betoeft in de bewarking van goold en zulver, keuper, broons en iezer, stien en hooft; hi'j kan roodsangen, blauwsangen, wienrooie wolle en fien wit linnen verwerken en alderhaande sniedewark maeken. Butendat is hi'j een veerdig ontwarper. Saemen mit jow ambachtsluden en de ambachtsluden van mien heer, jow vader David, zal hi'j alles maeken wat van him vraogd wodt. ¹⁴ Stuur oons de weite, gaste, eulie en wien die jow toezegd hebben, heer, ¹⁵ dan zullen wi'j op de Libanon bomen kappen zovule jow mar neudig hebben. We zullen de stammen as vlotten over zee naor Jafu vervoeren, van waor weg jow ze

naor Jeruzalem overbrengen kunnen."

¹⁶ In naovolging van zien vader David hul Salomo een telling onder de vremen in Israël. Et weren d'r honderddrienen-
vuuftigduzend zeshonderd. ¹⁷ Zeuventigduzend van heur stelde hi'j an as sjouwers, tachtigduzend as stienhouwers in de bargen en zesendattighonderd as opzichters om toezicht op et wark te holen.

Bouw en inrichting van de tempel

3 Doe begon Salomo mit de bouw van de tempel veur de Heer, in Jeruzalem, op de barg Moria, waor zien vader David een verschiening had hadde, op de döskvloer van de Jebusiet Ornan dat David as bouwplak anwezen hadde. ² Salomo begon mit de bouw op de tweede dag van de tweede maond in et vierde jaor van zien regering. ³ Et grondplan dat Salomo bi'j de bouw van de tempel veur God volgde, meette zestig elle in de lengte en twintig elle in de brette (neffens de oolde maote). ⁴ In et verlengde van de tempel was d'r een veurhal over de volle brette van et gebouw, twintig elle bried en honderdtwintig elle hoge, vanbinnen overdekt mit zuver goold. ⁵ De grote zael leut hi'j beklieden mit cipressehooft, dat wodde overtrokken mit zuver goold en versierd mit palmetten en kettens. ⁶ As extra versiering leut hi'j de wanen mit edelstienen bezetten; et goold kwam uut Parwaïm. ⁷ De hiele zael wodde mit goold overdekt, niet aliend de wanen en deuren, mar ok de balkens en keziene, en op de wanen wodden reliëfs van cherubs anbrocht. ⁸ Et alderheiligste besleug de hiele brette van de tempel. Die ruimte was twintig elle diepe en twintig elle bried en wodde ok mit zuver goold overdekt, zeshonderd talent in tetaol. ⁹ Veur de klinknaegels wodde vuuftig sjekel goold bruukt. De bovertrekken weren ok mit goold overdekt.

¹⁰ Veur et alderheiligste leut Salomo twee cherubfiguren maeken, die hi'j mit goold beslaon leut. ¹¹⁻¹² Heur vlarcken hadden een gezaemelike lengte van twintig elle. Iedere cherub hadde twee vlarcken van ieder vuuf elle lange, waarvan iene vlarke de waand raekte en de aandere de

vlarke van de aandere cherub. ¹³ Tegere hadden de vlarcken dan ok een spanbrette van twintig elle. Ze stonnen rechtop, mit heur gezichte naor de grote zael. ¹⁴ Veerder leut hi'j een veurhangsel maeken van blauwsangen, roodsangen en wienrooie wolle en fien wit linnen, versierd mit cherubfiguren.

¹⁵ Salomo leut twie pielders maeken van vuvendattig elle hoge, mit kapitelen d'r op van nog es vuuf elle, die veur de grote zael kwammen te staon. ¹⁶ Hi'j leut kettens smeden veur de aachterzael en veur de kapitelen op de pielders. An de kettens om de kapitelen leut hi'j honderd gesmede grenaatappels hangen. ¹⁷ De pielders wodden an weerskaanten van de ingang van de grote zael daelezet. De rechterkelom nuumde hi'j Jachin, de linker Boaz.

4 Salomo leut een broonzen alter maeken van twintig elle lange, twintig elle bried en tien elle hoge. ² Hi'j leut ok de Zee maeken, een bekken van geuten broons, vuuf elle hoge, mit een deursnede van tien elle en een omtrek van dattig elle. ³ An de onderkaante zat d'r een kraans ommehenne mit een baand van tien elle lange, die beston uut twie riegen koenen, en die mit et bekken mitgeuten was. ⁴ Et bekken rustte op twaelf koenen: drieje mit heur kop naor et noorden, drieje mit heur kop naor et westen, drieje mit heur kop naor et zuden en drieje mit heur kop naor et oosten; heur aachterlieven weren naor et midden toekeerd. Daor rustte et bekken op. ⁵ De waand was wel een haandbrette dikke. De raand was krek zo maekt as bi'j een beker, as een lotuskelk. Et bekken had een inhoold van drieduzend bat. ⁶ Hi'j leut ok tien aandere bekkens maeken, waor d'r vufe van an de zuudkaante en vufe an de noordkaante van de tempel daelezet wodden. Dit weren spuulbekkens. Ze weren bedoeld om daor alles wat neudig was veur de braandoffers in of te spulen; de priesters wusken heur mit et waeter uut de Zee.

⁷ Veur de grote zael leut hi'j tien goolden laampstaanders maeken, hielemaole neffens veurschrift, waorvan d'r vufe an de

linkerkaante en vufe an de rechterkaante daelezet wodden. ⁸ D'r wodden ok tien taofels henezet, vufe links en vufe rechts. En veerder leut hi'j honderd goolden offerschaolen maeken.

⁹ Hi'j leut een binderplaetse veur de priesters anleggen en een grote veurtuun mit toegangspoorten. De deuren daorvan leut hi'j mit keuper beslaon. ¹⁰ De Zee kreeg een plak schuin veur de tempel, an de zuudoostkaante.

¹¹ Churam maekte ok nog vuurbekens, vuurschoppen en offerschaolen, en daormit was et wark dat keuning Salomo him veur de tempel van God opdreugen hadde, klaor. ¹² De twie pielders mit de twie bolvormige kapitelen d'r op, et vlechtwark waor die kapitelen op de pielders mit beklided weren, ¹³ de vierhonderd grenaatappels die in twie riegen an et vlechtwark om de bolvormige kapitelen op ieder van de pielders hongen, ¹⁴ de onderstellen mit de spuulbekkens d'r op, ¹⁵ de Zee, waor d'r mar iene van was, mit de twaelf koenen d'r onder, ¹⁶ en de vuurbekens, vuurschoppen, drietanige vörken en alle bi'jbeheurende veurwarpen die meester Churam in opdracht van keuning Salomo veur de tempel van de Heer maekt hadde, alles was van oppolletoord keuper en broons. ¹⁷ De keuning leut ze gieten in de Jordaanvlakte, tussen Sukkot en Seredata, waor volop vette klei veurhannen was. ¹⁸ Salomo leut zoe'n protte van die veurwarpen maeken dat et gewicht d'r van an broons en keuper te groot was om et bepaolen te kunnen. ¹⁹ Veur et binnenwark van de tempel van God leut Salomo verschillende veurwarpen maeken: et mit een laoge goold bedekte alter en de taofels veur et toonbrood; ²⁰ de mit goold belegde laampstaanders die veur de aachterste zael stonnen, waor neffens veurschrift laampen in braanden ²¹ die, krek as heur bloemeversierings en de bi'jbeheurende snuters, van goold, zuver goold maekt weren; ²² en de mit goold belegde messen, offerschaolen, koemen en vuurbakken. Ok de toegangsdeuren, liekegoed de binderste deuren die toegang gavven tot et alderheiligste as de deuren van de tempel zels, weren mit goold overtrokken.

5 Doe al et wark dat keuning Salomo an de tempel van de Heer doen laoten hadde klaor was, leut hi'j de wijgeschenken van zien vader David naor de tempel overbrengen. Hi'j burg et goold en zulver en de aandere veurwarpen op in de schatkaemers van de tempel van God.

De inwijding van de tempel

2 Daornao leut keuning Salomo de ooldsten van Israël en de stamooldsten, iederiene die an et heufd van een familie stonnen, naor Jeruzalem kommen om de ark van et verbond mit de Heer over te brengen vanuut de Davidsburcht, de bargvesting op de Sion. 3 Alle Israëlieten kwamen veur et feest in de zeuvende maond naor de keuning.

4 Doe alle ooldsten van Israël d'r weren, neumen de Levieten de ark op. 5 De ark, de ontmoetingstente en de bi'jbeheurende gewijde veurwarpen wodden dreugen deur de Levitische priesters. 6 Kuning Salomo hul onderwiels mit de Israëlieten, die heur mit him rond de ark verzaemeld hadden, een offerplechtighied waarbi'j zoe'n protte schaopen, geiten en koenen offerd wodden dat heur tal niet vaaste te stellen was. 7 De priesters brochten de ark van et verbond mit de Heer naor zien ni'je plak in de achterste zael van de tempel, et alderheiligste, en zetten him daor daele onder de vlarcken van de cherubs, 8 zodat de uutspreide vlarcken van de cherubs heur bescharmend over de ark en zien dreegbomen uutstrekten. 9 Die dreegbomen steuken een stok uut, en ie konden de uutaenden d'r van alliend zien aj' vlak veur de ark stonnen, dus vlak veur de toegang tot de achterzael; van veerder vot weren ze niet te zien. De ark is daor tot op de dag van vandaege nog altied. 10 D'r zit niks aandere in as de beide plachten die Mozes op de Horeb deurgeven het doe de Heer een verbond sleut mit de Israëlieten tiedens heur uittocht uut Iegypete.

11 Op et mement dat de priesters uut et heiligdom naor buten kwammen – alle priesters hadden heur zonder uutzundering heiligd, ok zi'j die neffens et reuster

gien dienst hadden, 12 en alle Levitische zangers, te weten Asaf, Heman, Jedutun en heur zeunen en breurs, klieded in fien linnen, stonnen mit heur bekkens, harpen en lieren an de oostkaante van et alter klaor, en ok nog honderdtwintig priesters mit trompetten –, 13 op dat mement mossen de blaazers en zangers saemen meziek heuren laoten ter ere van de Heer. Zo gauw et geluud van de trompetten, bekkens en aandere instermenten begon te klinken en de zangers disse lofzang begonnen: “De Heer is goed, iewig hooft zien trouw an,” vulde de tempel, et huus van de Heer, him mit een wolke. 14 De priesters konnen heur dienst niet meer doen, want de majesteit van God vulde de hiele tempel.

6 Doe zee Salomo: “Heer, jow hebben zegd dat jow in een donkere wolke wonen wollen. 2 Now dan, ik hebbe veur jow een vostelik huus bouwd, dat veur altied jow huus wezen kan.” 3 Hiernao dri'jde de keuning him omme en zegende de gemienschap van Israël. Doe iederiene staon gaon was, 4 zee hi'j: “Prezen is de Heer, de God van Israël, die et niet bi'j woorden laoten het mar zien belofte an mien vader David ok warkelik naokommen is. Hi'j het zegd: 5 “Gienertied, vanof de dag dat ik mien volk uut Iegypete wegheleided hebbe, he'k iene van de steden van Israël zien stammen uutkeuzen om d'r een tempel bouwen te laoten waor mien naeme wonen zol. En gienertied he'k iene anwezen om as vost over mien volk, Israël, te regeren. 6 Mar now he'k Jeruzalem uutkeuzen as huus veur mien naeme, en David om mien volk Israël te regeren.” 7 Mar doe mien vader David van doel was om een tempel te bouwen veur de naeme van de Heer, de God van Israël, 8 zee de Heer tegen him: “Ie hebben d'r goed an daon om een huus veur mien naeme bouwen te willen. 9 Toch zul ie de tempel niet bouwen. Je zeune, die uut jow votkommen zal, die zal veur mien naeme een huus bouwen.” 10 En de Heer het zien woord holen. Ik bin mien vader David opvolgd en zit now op de troon van Israël, zoas de Heer beloofd het. En ik hebbe

veur de naeme van de Heer, de God van Israël, een tempel bouwd 11 en daor de ark plaetst die et verbond inhoolt dat de Heer mit de Israëlieten sleuten het.”

12 Doe dri'jde Salomo him naor et alter van de Heer toe, veur iederiene van de verzaemelde Israëlieten te zien, en steuk zien hanen in de locht. 13 Hi'j hadde een broonzen podium maeken laoten van vuuf elle lange, vuuf elle bried en drie elle hoge, en dat midden in de veurtuun hennetzen laoten. Daor was hi'j op zitten gaon, en now gong hi'j deur de kni'jen, in anwezigens van de hiele gemienschap van Israël, steuk hi'j zien hanen op naor te hemel 14 en zee: “Heer, God van Israël, d'r is gien god zoas jow, niet in de hemel, ok niet op de eerde. Jow holen jow an et verbond en blieven trouw an jow knechten die jow mit hiel heur hatte toewijded binnen. 15 Jow hebben je hullen an wat jow je knecht, mien vader David, beloofd hebben. Jow hebben et niet bi'j woorden laoten, mar jow bin vandaege jow belofte ok waarlik naokommen. 16 Daoromme vraoge ik jow, Heer, God van Israël, as jow je ok holen blieven willen an wat jow je knecht, mien vader David, beloofd hebben, jommes dat jow zien naokommelingen de troon van Israël in gienertied zullen ontzeggen, zolange wi'j temeensen op et rechte pad blieven deur jow wetten in achte te nemen, zoas ok hi'j jow toewijded was. 17 Now dan, Heer, God van Israël, mag de belofte die jow jow knecht David daon hebben, waarhied wodden.

18 Zol God warkelik bi'j de meensken op eerde wonen kunnen? Alderdeegst de hoogste hemel kan jow niet bevatten, laot staon dit huus dat ik veur jow bouwd hebbe. 19 Heer, mien God, heur et smeekgebed van jow knecht an en luuster naor de klaegzangen die ik tot jow richt. 20 Wees dag en naacht opmarkzem op wat d'r gebeurt in disse tempel, dit plak waar jowzels van zegd hebben dat daor jow naeme wonen zal, en verheur et gebed dat ik naor disse tempel richt. 21 Luuster naor de smeekgebeden die jow knecht en jow volk Israël naor disse tempel richten, heur oons gebed an vanuut de hemel, jow woonstee, heur oons an en geef oons ver-

geving.

22 As iene een aander kwaod daon het en die van him vragt dat hi'j een vervlucking over himzels ofropt, en as hi'j dan naor jow alter in disse tempel komt om himzels te vervluken, 23 heur him dan an vanuut de hemel en griep in. Spreek recht over jow knechten, vergelle de boosdoener zien misdaod en geef him zien verdiende straf, mar spreek de onschuldige vri'j en herstel him in zien recht.

24 As jow volk Israël deur de vi'jaand versleugen is omreden et tegen jow zundigd het, en as zi'j dan tot inkeer kommen, jow naeme priesen en tot jow in disse tempel bidden en smeken, 25 luuster dan vanuut de hemel naor heur, vergeef jow volk Israël wat et misdaon het en breng heur weeromme naor et grondgebied dat jow an heur en heur veuroolden geven hebben.

26 As de hemel dichte blift en d'r gien regen vaalt omreden et volk tegen jow zundigd het, en as zi'j dan een gebed richten naor disse tempel, jow naeme priesen en heur leven beteren, geef heur dan bescheid. 27 Luuster vanuut de hemel naor heur en vergeef jow knechten, jow volk Israël, wat zi'j misdaon hebben. Wies heur de juuste levensweg en laot et regenen op jow laand, dat jow as arfdiel an jow volk geven hebben.

28 As d'r in et laand hongersnood of pest uutbrekt, as et gewas troffen wodt deur korenbraand, maeldauw of gruusarige gröshippers, as et volk in eigen laand deur vi'janen bedreigd wodt, as d'r kotomme bi'j een ramp of ziekte 29 ok mar iene van jow volk Israël een smeekgebed tot jow richt en zien hanen opstikt in de richting van disse tempel – iederiene kroem veurover onder zien eigen leed en verdriet –, 30 heur him dan vanuut de hemel an, jow woonstee, en vergeef him. Geef him wat him toekomt, want jow weten wat d'r in him ommegeot. Allierend jow kun ommes de meenske begriepen. 31 Dan zullen zi'j in et laand dat jow an oonze veuroolden geven hebben heur leven lange ontzag veur jow tonen en jow geheurzem wezen.

32 Ok as een vremde, die niet tot jow

volk Israël heurt en die uut een veer laand hierhenne kommen is vanwegens jow grote naeme, vanwegens jow sterke haand en opheven aarm – as zoenend hierhenne komt en een gebed richt naor disse tempel, 33 heur him dan vanuut de hemel an, jow woonstee, en doe wat hi'j jow vragt. Dan zullen alle volken op eerde jow naeme kennen leren en ontzag veur jow tonen, zoas jow volk Israël dat dot, en zi'j zullen weten dat jow naeme verbunnen is an disse tempel die ik bouwd hebbe.

34 As jow volk op jow bevel de stried angaot tegen de vi'jaand en ze tot jow bidden in de richting van disse stad die jow uutkeuzen hebben en van de tempel die ik veur jow naeme bouwd hebbe, 35 luuster dan vanuut de hemel naor heur bidden en smeken en doe heur recht.

36 As zi'j tegen jow zundigen – d'r is ommes gien meenske die niet zundigd – en jow heur uut lelkens uutleveren an vi'janen die heur gevangennemen en mitnemen naor een aander laand, veer vot of kotbi'j, 37 en as zi'j dan in heur ballingsoord tot inkeer kommen en heur in dat vremde laand smekende tot jow keren en belieden dat ze zundigd hebben, dat ze verkeerd daon hebben en min haandeld hebben, 38 as zi'j heur in et laand waar ze henne wegvoerd binnen weer mit vaosie an jow toewijden en bidden in de richting van et laand dat jow an heur veuroolden geven hebben, naor de stad die jow uutkeuzen hebben en de tempel die ik veur jow naeme bouwd hebbe, 39 luuster dan vanuut de hemel, jow woonstee, naor heur bidden en smeken en doe heur recht. Vergeef jow volk alle zunden en misstappen die et tegen jow begaon het.

40 God, wees opmarkzem en luuster naor de gebeden die vanof dit plak tot jow richt wodden.

41 Kom, Heer, mien God,
neem hier jow intrek,
jow en jow machtige ark.
Meugen jow priesters klieded wezen mit zegen,
jow getrouwen heur verheugen in gelok.

42 Heer, mien God,
wies jow gezalfde niet of,

gedaenk de trouw
van jow knecht David.”

7 Doe Salomo klaor was mit zien gebed tot de Heer, kwam d'r vuur uut de hemel daele, dat et braandoffer en de vredesoffers verteerde. De majesteit van de Heer vulde de tempel. 2 De priesters konnen niet naor binnen gaon, want de tempel was vol mit de majesteit van de Heer. 3 Alle Israëlieten zaggen et vuur en de majesteit van de Heer op de tempel daelekommen. Ze gongen op et wegdek deur de kni'jen, beugen diepe veurover en loofden de Heer: “Hi'j is goed, iewig hooft zien trouw an.”

4 Saemen mit de Israëlieten dreug de keuning offers op an de Heer. 5 Hi'j leut twienentwintigduzend koenen en honderdtwintigduzend schaopen en geiten slaachten om saemen mit et volk de tempel in te wijden. 6 De priesters stonnen op heur vaaste plakken. De Levieten loofden de Heer mit et lied “Iewig hooft zien trouw an”, zoas dat ok onder keuning David gebeurde, en begeleidden die lofzang op de instermenten die David veur dat doel maeken laoten hadde. Tegenover heur stonnen de priesters die op de trompetten blaosden, en et hiele volk van Israël was staon gaon. 7 Salomo wijdde et midden van et veurplein van de tempel van de Heer, zodat de offers daor opdreugen wodden konnen, want et broonzen alter was te klein veur alle braandoffers, graonoffers en et vet van de slaachte dieren.

8 Doe vierde Salomo et Loofhuttenfeest, zeuven daegen lange, saemen mit de Israëlieten, die mit een hiele protte bi'jener kommen weren uut et hiele laand, vanof Lebo-Hamat tot an de wadi die de greens mit Iegypte vormt. 9 Op de achtste dag hullen ze een feestelike saemenkomst; et inwijdingsfeest van et alter hadde zeuven daegen duurd, en daornao vierden ze zeuven daegen et Loofhuttenfeest. 10 Op de drienentwintigste dag van de zeuvende maand stuurde de keuning et volk naor huus weeromme. Iederiene was bliede om et goeie dat de Heer veur David, Salomo en zien volk Israël daon hadde.

Belofte an Salomo

11 Doe Salomo et wark an de tempel van de Heer en et keuninklik peleis klaor hadde, en alles wat hi'j him omtrent de bouw van de tempel en et peleis veurneumen hadde, hielemaole neffens plan uitvoerd was, 12 verscheen de Heer him in de naacht. Hi'j zee tegen him: "Ik hebbe je gebed heurd. Ik hebbe disse tempel anveerd as et plak waor et volk mi'j offers brengen mag. 13 As ik de hemel sleuten hool zodat d'r gien regen vaalt, of de grös-hippers kommedaosie geef om et laand kael te vreten, of pest onder mien volk uutbreken laot, 14 en as mien dan volk, et volk dat mi'j toeheurt, et heufd buugt, al biddende mien anwezigen zuukt en weerommekeer van zien dwaelwegen, dan za'k et anheuren vanuut de hemel, zien zunden vergeven en et laand genezen. 15 Ja, ik zal opmarkzem wezen en luusteren naor de gebeden die vanof dit plak tot mi'j kommen. 16 De tempel die ie bouwd hebben anveer ik en heilig ik om d'r veur altied mien naeme wonen te laoten. Niks van wat daor gebeurt zal mi'j ontgaon; ik zal alles in mi'j opnemen. 17 En wat jowzels angaot, as ie mi'j toegewijdheid blieden, zoas je vader David dat was, as ie alles doen wat ik van je vraog en je altied hopen an mien bepaolings en rechtsregels, 18 dan zal ik d'r veur zorgen dat jow troon in gienertied waankel komt te staon, zoas ik mit je vader David overienkommen bin doe 'k him zee dat d'r altied iene van zien naokommelingen over Israël heersen zol. 19 Mar mochten jim je van mi'j ofkeren en jim niet hopen an de bepaolings en geboden die ik jim oplegd hebbe, en in plak daorvan aandere goden vereren gaon, 20-21 dan zal ik de Israëlieten verdrieven van et grondgebied dat 'k heur geven hebbe en wil ik niks meer van disse tempel weten, die ik veur mien naeme heiligd hebbe. Disse tempel, iens hoge verheven, zal dan bi'j alle volken et mikpunt wodden van schimp en spot; ieder die d'r langes komt zal huteren. En wie him ofvragt waaromme de Heer zo tegen dit laand en disse tempel optreden is, 22 zal as bescheid kriegen: "Omreden zij

heur van de Heer ofkeerd hebben, de God van heur veuroolden, die heur uut Iegypte leided het, en heur an aandere goden vaateklaamt hebben. Ze bin aandere goden vereren gaon, en daoromme het hi'j al die tamtaosie over heur hennekommen laoten."'''

Aandere ondernemings van Salomo

8 Twintig jaor hadde Salomo besteded an de bouw van de tempel veur de Heer en et keuninklik peleis. 2 De steden die keuning Churam him geven hadde maekte hi'j groter, zodat daor Israëlieten wonen konnen. 3 Hi'j trok op tegen Hamat-Soba en veroverde et. 4 Hi'j versterkte Tadmor, dat in de woestijn ligt, en de steden die hi'j in Hamat bouwen laoten hadde om daor veurraoden op te slaon. 5 Van Hoog-Bet-Choron en Leeg-Bet-Choron maekte hi'j vestingsteden mit muren en stadspoorten die op slot konnen, 6 en hi'j versterkte ok Baälät en alle steden waor hi'j zien veurraoden opsleug en zien waegens en peerden stalde. Hi'j bouwde wat hi'j mar wol, in Jeruzalem, in de Libanon of waor ok in zien riek.

7-8 Salomo legde an alle bevolkingsgroepen die niet tot et volk van Israël heurden herediens op, dat wil zeggen an de Hethieten, Amorieten, Perizzieten, Chiwwieten en Jebusieten die nog in et laand woonden omreden de Israëlieten heur niet uutroeid hadden. Die maotregel gelt tot op de dag van vandaeg. 9 De Israëlieten zels, die soldaoten weren en bevelhebers van de keurtroepen, de waegmenners en et peerdevolk, weren niet verplicht tot herediens. 10 Twiehonderd-veuftig van heur stelde Salomo an as opzichters die de leiding over et warkvolk hadden.

11 De dochter van de farao leut hi'j van de Davidsburcht verhuizen naor de vertrekken die hi'j veur heur in et peleis bouwen laoten hadde, "want," zee hi'j, "gien vrouw van mi'j zal in de burcht van keuning David van Israël wonen. De plakken waor de ark van de Heer staon het bin ommes heilig."

12 Doe de tempel ienkeer klaor was,

brocht Salomo braandoffers op et alter van de Heer dat hi'j tegenover de veurhal van de tempel maeken laoten hadde. 13 Daor brocht hi'j de offers die Mozes veurschreven hadde veur sabbat, ni'jemaone en de drie grote jaorlikse feesten: et feest van et Ongezoerde brood, et Wekenfeest en et Loofhuttenfeest. 14 Hi'j stelde et dienstreuster in warking dat zien vader David opsteld hadde veur de ofdielings van de priesters en veur de Levieten die tot taek hadden om de lofzang heuren te laoten en de priesters bi'j de eredienst behulpzem te wezen. Ok de poortwachters veur de verschillende poorten leut hi'j neffens waachtdienst antreden, alles overienkomstig de veurschriften van David, de man van God. 15 Alle veurschriften van de keuning angaonde de priesters en de Levieten, ok wat et beheer van de tempelschatten anbelangt, wodden sekuur opvolgd. 16 Zo wodde et wark van keuning Salomo hielemaole uitvoerd, vanof de dag van et leggen van de follementen van de tempel van de Heer tot an zien uutaendelijke oplevering.

17 Daornao gong Salomo naor Esjon-Geber en Elat, an de kust van Edom.

18 Churam stuurde him onder bevel van zien gezagvoerders een vloot mit een ervaren bemanning, die saemen mit de zee-luden van Salomo naor Ofir voer, van waar ze vierhonderdvuufstig telent goold veur keuning Salomo mitneumen.

Bezoek van de keuninginne van Seba

9 De roem van Salomo was tot de keuninginne van Seba deurdrongen. Zi'j gong naor him toe om him mit raodsels op de proef te stellen en kwam naor Jeruzalem mit een grote karrevaan kemelen beladen mit roekersgoed, een hiele protte goold, en edelstienen. Ze brocht Salomo een bezoek en legde him alle vraogen veur die ze bedocht hadde. 2 En Salomo wus op al heur vraogen een bescheid, d'r was niet iene waar hi'j et bescheid schuldig op blieden mos. 3 Doe de keuninginne van Seba markte hoe wies Salomo was en zi'j et peleis zag dat hi'j bouwd hadde, 4 de gerechten die bi'j him op taofel

kwammen, de wieze waarop zien dienstvolk anzat, de kleraosie en de goeie menieren van zien bedienden en schinkers en de plechtige optocht waar hi'j him in naor de tempel van de Heer begaf, was ze buten heurzels van bewondering. 5 Ze zee tegen de keuning: "Et is dus echt waar wa'k in mien laand over jow en je wieshied vertellen heurd hebbe. 6 Ik geleufde et niet, mar now ik hierhenne kommen bin en et mit eigen ogen zien hebbe, moe'k toegeven da'k nog niet de helte te heuren kregen hebbe. Jow wieshied is nog vule groter as dat d'r zegd wodt. 7 Wat is jow dienstvolk, dat almar in jow gezelschap is en die al jow wieze woorden heuren, beveurrecht! 8 Prezen is de Heer, jow God, die zoe'n protte behaegen in jow scheidt dat hi'j jow op de troon zet het om in zien naeme keuning te wezen. Jow God het Israël zo lief dat hi'j et veur altied staandholen willen zal. Daoromme het hi'j jow as keuning ansteld om recht en gerechtighied in staand te hopen."

9 De keuninginne van Seba schonk Salomo honderdtwintig telent goold en een protte roekersgoed en edelstienen. Et roekersgoed dat de keuninginne van Seba an keuning Salomo gaf, was van de alderbeste kwaliteit. 10 De zeelu van Churam en Salomo die et goold uut Ofir mitneumen hadden, voerden ok sandelhoolt en edelstienen mit. 11 Uut et sandelhoolt leut Salomo trappen maeken veur de tempel van de Heer en et keuninklik peleis, en ok lieren en harpen veur de zangers. In gienertied eerder was d'r in Juda zok-zo-wat zien. 12 Keuning Salomo gaf de keuninginne van Seba alles waar ze mar om vreug. Hi'j gaf heur alderdeegst meer as ze veur him mitneumen hadde. Daornao gong ze mit heur gevolg naor heur eigen laand weeromme.

Salomo zien riekdom

13 Keuning Salomo kreeg jaorliks zeshonderdzesenzestig telent goold, 14 nog ofzien van et goold dat de handelskarrevanen mitneumen. Ok de Arabische vosten en de stadhoolders van Israël dreugen goold en zulver an Salomo of.

15 De keuning leut twiehonderd grote schilden maeken van dreven goold; in ien zoe'n schild wodde zeshonderd sjekel dreven goold verwarkt. 16 En ok nog driehonderd kleindere schilden van dreven goold; in ien zoe'n schild wodde driehonderd sjekel goold verwarkt. Die schilden leut hi'j opstellen in de hal die et Woold van de Libanon nuumd wodde. 17 Van ivoor leut hi'j een grote troon maeken, die mit zuver goold belegd wodde. 18 Zes treden leupen naor de troon, waor ok een goolden voetebaank an vaastemaekt was en aarmleunings an weerskaanten van de zitting. Naost de aarmleunings stonnen twee liewen 19 en op de zes treden stonnen twaelf, iene an iedere kaante van iedere tree. In gien inkeld keuninkriek was iens zoe'n troon maekt. 20 Al et drinkgerei van keuning Salomo was van goold en al et aandere diggelgoed in et Woold van de Libanon was mit goold belegd, want an zulver hechtte et volk in de tied van Salomo gien biezondere weerde. 21 De keuning kon jommes gebruik maeken van een haandelsvloot die, bemand deur zee-luden van Churam, op Tarsis veerde en iens in de drie jaor binnenleup mit een laeding goold, zulver, olifantetanen, aepen en pauwen.

22 Keuning Salomo wun et van alle aandere keunings op eerde in riekdom en wieshied. 23 Van heinde en veer kwammen keunings naor Salomo toe om te luusteren naor de wieshied die God him geven hadde. 24 En allemaole brochten ze geschenken mit: zulveren en goolden veurwarpen, kleraosie, waopens, roekersgoed, peerden en muildieren. Dat gong jaor in jaor uut zo.

25 Salomo beschikte over vierduzend plakken as stalling veur peerden en waegens, en over twaelfduzend waegenmengers. Die weren veur een pat bi'j de keuning in Jeruzalem onderbrocht en veur een pat in garnizoensteden verspreid over et laand.

26 Salomo hadde de heerschoppi'je over alle keunings tussen de Eufraat en et laand van de Filistijnen, en tot an de greens mit Iegypte an toe. 27 Deur toedoen van keuning Salomo was zulver in

Jeruzalem lieke alledaegs as stien, en was d'r an cederhooft krek zoe'n overdaod as an wilde viegebomen in et heuvellaand. 28 Peerden wodden veur Salomo anvoerd uut Iegypte en verschillende aandere lannen.

Salomo zien dood

29 Veerdere biezunderheden over Salomo bin van begin tot aende optekend in de geschriften van de profet Natan, in de profetie van Achia uut Silo en in de droombeelden van de ziener Jedo over Jerobeam, de zeune van Nebat. 30 Veertig jaor regeerde Salomo vanuut Jeruzalem over hiel Israël, 31 tot hi'j bi'j zien veuroolden in de Davidsburcht begreuve wodde, en zien zeune Rechabeam volgde him op.

De scheuring van et riek

10 Rechabeam gong naor Sichem, waor hiel Israël bi'jenneer kommen was om him tot keuning uut te roepen. 2 Zo gauw Jerobeam, de zeune van Nebat, hier van heurde, kwam hi'j weeromme uut Iegypte, waor hi'j veur keuning Salomo hennevlocht was. 3 D'r wodden bosschoppers stuurd om him te haelen, en saemen mit de Israëlieten gong hi'j naor Rechabeam mit disse vraoge: 4 "Jow vader het oons een zwaor jok oplegd. Maeken jow oonze opdracht now minder zwaor, verlicht et jok waor jow vader oons mit belast het, dan zullen wi'j jow dienen." 5 "Kom over drie daegen bi'j mi'j weeromme," zee Rechabeam doe. Doe et volk votgaon was, 6 vreug Rechabeam de ooldsten die zien vader Salomo hulpen hadden doe die nog leefde: "Wat raoden jim mi'j an? Wat moe'k et volk as bescheid geven?" 7 "Aj' heur tegenover et volk inschikkelik tonen," zeden ze, "en et in de mute kommen mit een welwillend bescheid, zal et jow veur altied dienen." 8 Mar hi'j legde de raod van de ooldsten naost him daele en vreug de jongkerels die mit him grootbrocht weren en die him now hulpen: 9 "Wat raoden jim an? Wat moe'we et volk as bescheid geven op

heur vraoge om et jok te verlichten dat mien vader et oplegd het?" 10 De jongkerels zeden tegen him: "Et volk het je vraogd om et te ontlasten van et zwaore jok dat je vader et oplegd het. Now dan, zeg tegen heur: "Mien pinkien is dikker as et lid van mien vader! 11 Mien vader het jim een zwaor jok oplegd, ik zal et nog zwaorder maeken. Mien vader het jim geheurzemhied leerd mit de zwiepe, ik zal jim geheurzemhied leren mit schorpioenen!" 12 Doe Jerobeam en de aandere Israëlieten op de dadde dag bi'j keuning Rechabeam weerommekwammen, zoas heur zegd was, 13 gaf de keuning heur een bescheid zonder medelieden. Hi'j legde de raod van de ooldsten naost him daele 14 en zee doe zoas de jongkerels him anraoden hadden: "Ik zal jim een zwaor jok opleggen, ik zal et alderdeegst nog zwaorder maeken. Mien vader het jim geheurzemhied leerd mit de zwiepe, ik zal jim geheurzemhied leren mit schorpioenen." 15 De keuning gaf dan ok gien geheur an de vraoge van et volk. God hadde dit zo beschikt om uutkommen te laoten wat de Heer deur Achia uut Silo an Jerobeam, de zeune van Nebat, veurzegd hadde.

16 Omreden de keuning an heur vraoge gien geheur gaf, zeden de Israëlieten tegen him: "Wat hebben wi'j mit David te maeken? Wi'j hebben niks gemien mit de zeune van Isai! We breken op, volk van Israël! Et keuningshuus van David zorgt mar veur himzels!" En et hiele volk van Israël breuk op. 17 Rechabeam bleef aliend keuning over de Israëlieten die in de steden van Juda woonden. 18 Hi'j stuurde Hadoram, de opzichter van de herediens, nog naor de Israëlieten toe, mar die wodde stienigd. De keuning zels kon nog krek op een waegen klimmen en naor Jeruzalem ontkommen. 19 Zo breuk Israël mit et keuningshuus van David, en dat is zo bleven tot op de dag van vandaege.

11 Bi'j zien weerommekommen in Jeruzalem reup Rechabeam uut de stammen Juda en Benjamin honderdtachtigduzend oefende soldaoten op om de stried an te gaon mit de Israëlieten en et keuningschop veur him weeromme te

winnen. 2 Mar de Heer richtte him tot de godsman Semaja mit de woorden: 3 "Zeg tegen Rechabeam, de zeune van Salomo en keuning van Juda, en tegen de Israëlieten die in Juda en Benjamin wonen: 4 "Dit zegt de Heer: Trek niet op tegen jim breurs, mar gao weeromme naor huus, want dit alles is van mi'j uutgaon." Zi'j neumen de woorden van de Heer in heur op en zaggen d'r van of om et gevecht an te gaon mit Jerobeam.

De regering van Rechabeam

5 Rechabeam zetelde in Jeruzalem. Van verschillende steden in Juda en Benjamin maekte hi'j vestingsteden: 6 Betlehem, Etam, Tekoa, 7 Bet-Sur, Socho, Adullam, 8 Gat, Maresa, Zif, 9 Adoraïm, Lachis, Azeka, 10 Sora, Ajjalon en Hebron. 11 Hi'j maekte d'r sterke vestings van deur overal een bevelhebber an te stellen, veurraoden eten, eulie en wien op te slaon 12 en ze allemaole waopens mit grote schilden en laansen te geven. Hi'j maekte de vestingsteden zo sterk dat Juda en Benjamin veur him beholen bleven.

13 De priesters en de Levieten van et hiele grondgebied van Israël sleuten heur bi'j him an. 14 Zi'j trokken vot van heur weidegronden en bezittings en kwammen naor Juda en Jeruzalem, omreden Jerobeam en zien zeunen et heur onmeugelik maekten om de Heer as priester te dienen. 15 Jerobeam hadde jommes zels priesters ansteld veur de offerplakken en veur de bokken, en ok veur de stierebeelden die hi'j maeken laoten hadde. 16 In et voetspoor van de Levieten kwammen ok uut de aandere stammen van Israël meensken die vastbesleuten weren om heur naor de Heer, de God van Israël, te blijven richten, naor Jeruzalem om daor offers te brengen an de Heer, de God van heur veuroolden. 17 Zi'j verstarkten deur heur komst et keuninkrijk Juda en weren de eerste drie jaor een steun veur Rechabeam, de zeune van Salomo, deurdat ze die eerste drie jaor et veurbeeld van David en Salomo volgden.

18 Rechabeam trouwde mit Machalat. Zi'j was een dochter van Jerimot, een

zeune van David, en Abihaïl, een dochter van Isai zien zeune Eliab. ¹⁹ Zi'j gaf him de zeunen Jeüs, Semarja en Zaham. ²⁰ Naotied neum hi'j Maächa tot vrouw, de dochter van Absalom. Zi'j gaf him Abia, Attai, Ziza en Selomit. ²¹ Van al zien vrouwluden en bi'jvrouwen – hi'j hadde in 't gehiel achttien vrouwen en zestig bi'jvrouwen, bi'j wie hi'j achtentwintig zeunen en zestig dochters verwekte – hul Rechabeam et meest van Maächa, de dochter van Absalom. ²² Heur zeune Abia wol hi'j tot troonopvolger maeken, en daoromme stelde hi'j him an et heufd van zien breurs. ²³ Wel was hi'j zo verstaendig om een tal van zien aandere zeunen uut te sturen naor verschillende vestingsteden in et gebied van Juda en Benjamin. Hi'j veurzag roem in heur levensonderhoold en vreug veur heur wiethoevule vrouwluden om mit te trouwen.

12 Doe Rechabeam him ienkeer verzekerd wus van zien pesisie en hi'j de macht stevig in hanen hadde, legde hi'j de wet van de Heer naost him daele, en alle Israëlieten volgden zien veurbeeld. ² En omreden zi'j veur heur plicht in et zicht van de Heer weggleupen, gebeurde et in et vuufde regeringsjaor van keuning Rechabeam dat keuning Sisak van Iegypte tegen Jeruzalem optrok ³ mit twaelfhonderd striedwaegens, zestigduzend ruters en een ontelbere protte voetvolk die hi'j uut Iegypte mitneumen hadde: Libiërs, Sukkieten en Nubiërs. ⁴ Hi'j veroverde de versterkte steden van Juda en trok op tot an Jeruzalem.

⁵ De profeet Semaja gong naor Rechabeam en de leiders van Juda toe, die heur doe Sisak naoderde in Jeruzalem verzaemeld hadden, en zee tegen heur: “Dit zegt de Heer: Omreden jim jim van mi'j ofkeerd hebben, keer ik mi'j op mien beurt van jim of en lever ik jim an Sisak uut.” ⁶ Hierop beugen de keuning en de leiders van Israël et heufd en zeden: “De Heer is rechtveerdig.” ⁷ Doe de Heer zag dat ze berouw toonden, richtte hi'j him tot Semaja mit de woorden: “Omreden zi'j heur nederig opsteld hebben, za'k heur niet verdistreweren. Ik zal d'r veur zorgen dat

ze mit gien vinger anraekt wodden, en niet, deur toedoen van Sisak, mien argernis over Jeruzalem uutstotten. ⁸ Mar ze zullen wel onderdaonig an him wezen moeten en ondervienen dat et een groot verschil is as ze mi'j dienen of een eerdse keuning.”

⁹ Keuning Sisak van Iegypte vul Jeruzalem an en roofde de schatten uut de tempel van de Heer en et keuninklik peleis. Hi'j neum alles mit, ok de goolden schilden die Salomo maeken laoten hadde. ¹⁰ Keuning Rechabeam leut doe broonzen schilden maeken en gaf die in bewering an de bevelhebbers van de keuninklike keurtroepen, die et peleis bewaekten. ¹¹ Iederkeer as de keuning naor de tempel van de Heer kwam, traden de leden van de keurtroepen an en neumen de schilden mit, en daornao brochten ze die weer weeromme naor heur kezerne.

¹² Omreden Rechabeam him nederig gedreugen hadde, keerde de Heer zien argernis van him of en verdistreweerde him niet hielemaole – ok vanwegens et goeie dat d'r was in Juda. ¹³ Keuning Rechabeam versterigde zien pesisie in Jeruzalem en bleef keuning. Hi'j was ienenvetig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Zeventien jaor regeerde hi'j in Jeruzalem, de stad die de Heer uut alle steden van Israël zien stammen uutkeuzen hadde om d'r zien naeme wonen te laoten. Zien moeke was Naäma, een Ammonitische. ¹⁴ Hi'j dee wat slecht is, want zien hatte was niet richt op de Heer. ¹⁵ De geschiedenis van Rechabeam is van begin tot aende optekend in de geschriften van de profeet Semaja en de ziener Iddo, in et gedielte mit et geslachtsregister. Rechabeam en Jerobeam weren de hieltied middenneer in oorlog. ¹⁶ Doe Rechabeam wegraekte wodde hi'j bi'j zien veuroolden begreuen in de Davidsburcht. Zien zeune Abia volgde him op.

De regering van Abia

13 Abia wodde keuning van Juda in et achttiende regeringsjaor van keuning Jerobeam. ² Drie jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Zien moeke was Micha,

de dochter van Uriël, uut Gibeä.

Abia was in oorlog mit Jerobeam.

3 Abia trok op mit een leger van vierhonderdduzend uutzochte helden van soldaoten, en Jerobeam brocht achthonderdduzend hiele beste soldaoten tegen him in stelling. 4 Abia instelleerde him op de Semaraïm, in et barglaand van Efraïm, en reup: "Jerobeam en Israël, luuster naor mi'j!" 5 Jim zollen toch weten moeten dat de Heer, de God van Israël, et keuningschop over Israël veur iewig an David en zien naokommelingen geven het, in een mit zoolt bekrachtigd verbond. 6 Jerobeam, de zeune van Nebat, was een knecht van Salomo, de zeune van David. Hi'j kwam tegen zien heer in opstaand, 7 en saemen mit de leeglopers en niksnutten die heur bi'j him ansleuten hadden, wus hi'j Rechabeam, de zeune van Salomo, te trotseren. Rechabeam was nog te jong en onervaren om heur weerstaand te bieden. 8 En now daenken jow, omreden jow over een groot leger beschikken en de goolden stierkalver mitneumen hebben die Jerobeam maeken laoten het om jim tot god te wezen, een anval doen te kunnen op et keuningschop van de Heer, dat berust bi'j de naokommelingen van David! 9 Jow hebben toch de priesters van de Heer verjacht, de naokommelingen van Aäron, en de Levieten, en zels priesters ansteld zoas aandere volken dat doen? Iederiene die een bolle en zeuven rammen brengen komt, kan een anstelling kriegen as priester veur die zonuunde goden. 10 Mar oonze God is de Heer; wi'j hebben oons niet van him ofkeerd, en de priesters die de Heer dienen bin naokommelingen van Aäron, die in heur opdracht hulpen wodden deur de Levieten. 11 Zi'j dregen alle morgens en alle aovens braandoffers op an de Heer, brengen reukoffers, leggen de toonbroden daele op de mit zuver goold overtrokken taofel en stikken alle aovens de laampen in de goolden laampestaander an. Wi'j nemen de veurschriften van de Heer dan ok in achte, mar jow hebben je van him ofkeerd. 12 Daenk d'r mar omme: God zels voert oons an, en zien priesters staon klaor om tegen jow op de signaltrompetten te blaazen. Israëlieten, gao de

stried niet an mit de Heer, de God van jim veuroolden, want jim zullen et onderspit delven."

13 Jerobeam hadde een pat van zien troepen een omweg maeken laoten tot achter de Judese linies. De heufdmacht van zien leger ston tegenover heur, de rest was verdekt achter heur opsteld. 14 Op'iens wodden de Judeners liekegoed van veuren as in de rogge anvalen. Zi'j reupen de Heer om hulp, wiels de priesters de trompetten schallen leuten. 15 De Judeners leuten heur striedkreet heuren, en wiels ze dat deden, leut God Jerobeam en et leger van Israël et onderspit delven tegen Abia en Juda. 16 De Israëlieten sleugen op de vlocht, mar de Heer leverde heur uut an de Judeners. 17 Abia en zien leger brochten heur een zwaore nederlaoge toe: d'r sneuvelden niet minder as vuufhonderdduzend hiele beste Israëlitische soldaoten. 18 Zo mossen de Israëlieten die dag et heufd bugen, wiels de Judeners de overhaand kregen omreden zi'j heur vertrouwen stelden in de Heer, de God van heur veuroolden. 19 Abia achtervolgde Jerobeam en veroverde een tal steden op him: Betel, Jesana en Efron, elk mit de omliggende dörpen. 20 Tot een ni'je krachtproef was Jerobeam tiedens de regering van Abia niet meer in staot. Bi'j slot van zaeke trof de Heer him mit de dood.

21 Abia verstevigde zien pesisie. Hi'j neum veertien vrouwluden, bi'j wie hi'j twienentwintig zeunen en zestien dochters verwekte. 22 Veerdere biezunderheden over wat Abia zegd en daon het bin optekend in et wark van de profet Iddo. 23 Doe Abia wegraekte wodde hi'j bi'j zien veuroolden begreuen in de Davidsburcht. Zien zeune Asa volgde him op.

De regering van Asa

Tiedens de regering van Asa was d'r tien jaor vrede in et laand.

14 Asa dee wat goed en juist is in de ogen van de Heer, zien God. 2 Hi'j haelde de vremde alters en de offerplakken weg, sleug de gewijde stienen mit

de grond geliek en hakte de Asjrapaolen omme. 3 Hi'j hul de Judeners veur dat ze heur heil zuken mossen bi'j de Heer, de God van heur veuroolden, en zien wetten en bepaolings naoleven mossen. 4 Uut alle steden van Juda leut hi'j de offerplakken en de wierookalters wegghaelen. Onder zien bewind was d'r rust en vrede in et keuninkriek. 5 Deurdan d'r vrede heerste in et laand en d'r in die tied gien oorlog tegen him voerd wodde, was Asa in staot om in Juda vestingsteden te bouwen. De Heer hadde him ommes rust geven. 6 Asa zee tegen de Judeners: "Lao'we vestingsteden bouwen, omringd deur muren mit torens en poorten die op slot kunnen. Now heurt et laand nog an oons toe, want omreden wi'j oons heil zocht hebben bi'j de Heer, het hi'j oons rust geven an oonze greenzen." Zo begon et volk te bouwen, en et wark wodde tot een goed aende brocht. 7 Asa beschikte over een leger van driehonderdduzend Judeners, bewaopend mit grote schilden en laansen, en tweehonderdtachtigduzend Benjaminieten, bewaopend mit kleine schilden en bogen. Al zien soldaoten weren dappere soldaoten.

8 Nao verloop van tied vul de Nubiër Zerach et laand binnen mit een leger van duzend maol duzenden soldaoten en driehonderd striedwaegens, en rokke op tot an Maresa. 9 Asa gong him integen en brocht zien leger in stelling in de vallei van Sefata, bi'j Maresa. 10 Hi'j reup de Heer, zien God, an mit de woorden: "Heer, d'r is gieniene die hulp bödt zoas jow as de machteloze et opnemen moet tegen een overmacht. Help oons, Heer, oonze God, want in jow hewwe oons vertrouwen steld en in jow naeme biwwen tegen disse overmacht in et geweer kommen. Heer, oonze God, stao niet toe dat een meenske him mit jow met." 11 De Heer leut de Nubiërs tegen Asa en Juda et onderspit delven. De Nubiërs sleugen op de vlocht 12 en Asa en zien leger zatten heur nao tot bi'j Gerar. D'r sneuvelde zoe'n protte Nubiërs dat heur leger tot niks meer in staot was. Ze wodden deur de Heer en zien leger verpletterend versleugen. De Judeners wussen een grote buit in de waacht te slepen. 13 Ze veroverden alle

steden in de kontreinen van Gerar, die veur de Heer bange wodden weren, en roepelden die uut omreden d'r een rieke buit te haelen vul. 14 Ze overvullen ok de tenten van de veedriever en voerden wiethoevule schaopen, geiten en kemelen weg. Doe gongen ze weeromme naor Jeruzalem.

15 Azarja, de zeune van Oded, wodde grepen deur de geest van God. 2 Hi'j gong Asa integen en zee tegen him: "Asa en Juda en Benjamin, luuster naor mi'j! De Heer staot an jim kaante zolange jim an zien kaante staon. Aj'm him zuken, zal hi'j him deur jim vienen laoten, mar aj'm jim van him ofkeren, zal hi'j him van jim ofkeren. 3 Lange tied hebben de Israëlieten zonder de waore God leefd, zonder priesters om heur de wet uut te leggen, zonder lesgeven. 4 Eerst doe ze heur elendig vuulden gongen ze weeromme naor de Heer toe, de God van Israël; ze hebben him zocht en hi'j het him deur heur vienen laoten. 5 Wie in die tied mar een voete buten de deure zette wodde anvalen, want rondomme was ontreddering. 6 Volken en steden kregen slaonde ruzie mittenneer omreden God heur tot ontreddering brocht deur heur mit verschillende rampen te treffen. 7 Wees dan ok vastberaoden en geef de moed niet op: veur jim inspannings zij'm beloond wodden."

8 Starkt deur disse woorden en deur de profetie van de profet Oded leut Asa voten-daolik alle gruwelike godebeelden uut Juda en Benjamin wegghaelen en ok uut de steden die hi'j in et barglaand van Efraïm veroverd hadde. Hi'j rippereerde et alter veur de Heer tegenover de veurhal van de tempel. 9 Hi'j leut hiel Juda en Benjamin bi'j him kommen, en ok de meensken uut de stamgebieden van Efraïm en Manasse en Simeon die as vremen in zien keuninkriek woonden sund zij mit een hiele protte meensken uut Israël kommen weren en heur bi'j him voegd hadden doe ze verneumen dat de Heer, zien God, an zien kaante ston. 10 In de dadde maand van et vuuftiende regeringsjaor van Asa kwamen ze in Jeruzalem bi'jenneer. 11 Ze of-

ferden die dag an de Heer zeuvenhonderd koenen en zeuwenduzend schaopen en geiten uut de buit die ze mitneumen hadden. 12 Ze zweerden dat ze heur mit hatte en ziel richten zollen naor de Heer, de God van heur veuroolden, 13 en dat iederiene die him daor niet an hul, jong of oold, man of vrouw, ommebrocht wodden zol. 14 Mit lude stemme zweerden ze trouw an de Heer. Daorbi'j juichten ze en leuten ze de trompetten en ramshoorns schallen. 15 Iederiene in Juda verheugde him over de ied die ze oflegd hadden. Ze hadden uut volle overtuging zweerd en zochten mit hiel heur hatte de Heer, en hi'j leut heur deur heur vienen en gaf heur rust an al heur greenzen.

16 Asa gong alderdeegst zo veer dat hi'j zien grootmoeder Maächa heur keuninklike titel ontneum, omreden zi'j een anstootgevend beeld van Asjera maeken laoten hadde. Et beeld hakte hi'j in stokken, en hi'j verpulverde de resten en verbraande die in de bedding van de Kidron. 17 En al verdwenen de offerplakken dan niet uut Israël, toch bleef Asa zien leven lange mit hiel zien hatte et goeie naostreven. 18 Hi'j leut de wijgeschenken van zien vader overbrengen naor de tempel van God en brocht daor ok zien eigen wijgeschenken onder: goold, zulver en gebruiksveurwapen.

19 Tot en mit et vuvendattigste regeringsjaor van Asa bleef et laand vri'jweerd van oorlog.

16 Mar in et zesendattigste regeringsjaor van Asa vul keuning Basa van Israël Juda binnen en verstarke hi'j Rama om de an- en ofvoerwegen veur keuning Asa van Juda of te snieden. 2 Daoromme neum Asa et goold en zulver uut de schatkaemers van de tempel en uut et keuninklik peleis en leut dat mit de disse woorden overhaandigen an keuning Benhadad van Aram, die in Damascus zetelde: 3 "Wi'j bin bondgenoten, en oonze vaders weren dat ok. Hierbi'j biede ik jow goold en zulver an. Verbreek jow overienkomst mit keuning Basa van Israël, zodat hi'j him uut mien laand weerommetrekt." 4 Benhadad willigde de vraoge van keuning Asa

in en gaf zien bevelhebbers opdracht om mit heur legers tegen de steden van Israël op te trekken. Zi'j versleugen Ijjon, Dan en Abel-Maïm en roepelden alle veuraodschuren van de steden van Naftali uut. 5 Doe Basa hier van heurde, zag hi'j d'r van of om Rama veerder nog te versterken en leut hi'j et wark stilleleggen. 6 Keuning Asa reup iederiene in Juda op om de versterking die Basa in Rama bouwd hadde of te breken en mit de stienen en et hoolt daor de steden Geba en Mispa van te versterken.

7 In die tied kwam de ziener Chanani bi'j keuning Asa van Juda en zee tegen him: "Omreden jow jow vertrouwen steld hebben in de keuning van Aram en niet in de Heer, jow God, is et leger van de keuning van Aram jow ontglipt. 8 Beschikten de Nubiërs en Libiërs ok niet over een geweldige overmacht an striedwaegens en ruters? Toch het de Heer heur an jow uutleverd, omreden jow in him jow vertrouwen stelden. 9 De Heer lat ommes almar zien ogen over de eerde rondgaon en bödt iederiene hulp die him mit hiel zien hatte toegedaon is. Mar dit keer hebben jow verkeerd haandeld, en daoromme zal van now of oorlog jow pat wezen." 10 Asa was zo veraldereerd deur disse woorden dat hi'j poer lelk wodde op de ziener en him in et blok sluten leut. Hi'j begong in die tied ok wriedheden tegen et volk.

11 De geschiedenis van Asa is van begin tot aende optekend in et boek over de keunings van Juda en Israël. 12 In zien negendattigste regeringsjaor wodde hi'j krebentig, vanwegens een kwaole die him een protte last bezorgde. Mar doe hi'j ziek was zocht hi'j ok zien heil niet bi'j de Heer, mar bi'j dokters. 13 In et ienenveertigste jaor van zien regering raekte Asa weg en wodde bi'j zien veuroolden legd. 14 Hi'j wodde begreuen in et graf dat hi'j in de Davidsburcht veur himzels uuthouwen laoten hadde. Ze legden him op een rustbedde dat hi'j mit roekersgoed vullen laoten hadde, een vakkundig saemensteld mingsel van verschillende kruden, en steuken een groot vuur veur him an.

De regering van Josafat

17Zien zeune Josafat volgde him op. Josafat verstepigde zien pesisie in Israël. ²In alle steden van Juda legerde hi'j garnizoenen en in hiel Juda instelleerde hi'j waachtposten, ok in de steden van Efraïm die zien vader Asa veroverd hadde. ³De Heer hulp Josafat, omreden hi'j et veurbeeld van zien veurvader David volgde: hi'j zocht zien heil niet bi'j de Baäls, ⁴mar bi'j de God van zien veurvader en hul him – aandere as in Israël gebeurde – an zien geboden. ⁵De Heer gaf Josafat et keuningschop stevig in hanen. Hiel Juda brocht him geschenken, en grote roem en riekdom vullen him te diel. ⁶Et vervulde him mit trots dat hi'j de Heer geheurzemde, en hi'j leut de offerplakken en Asjera-paolen ok uut Juda weghaelen. ⁷In et dadde jaor van zien regering stuurde hi'j zien ambteners Ben-Chail, Obadja, Zecharja, Netanel en Micha et laand in om in de steden van Juda les te geven. ⁸Zi'j wodden vergezeld deur de Levieten Semaja, Netanja, Zebadja, Asaël, Semiramot, Jonatan, Adonia, Tobia en Tob-Adonia, en de priesters Elisama en Joram. ⁹Mit et wetboek van de Heer gongen ze alle steden van Juda langes om et volk te onderwiezen.

¹⁰Alle omringende keuninkrieken weren hatstikke bange veur de Heer, daoromme vullen ze Josafat niet an. ¹¹Een tal Filistijnen dreug een last zulver an him of en de Arabieren brochten him vee: zeuvenzeuventighonderd rammen en zeuvenzeuventighonderd bokken. ¹²Zo wodde Josafat machtiger en machtiger. Rondomme in Juda bouwde hi'j burchten en legeropslagplakken. ¹³Hi'j beschikte over grote veurraoden in de steden van Juda, en in Jeruzalem over een leger van weerbere manluden. ¹⁴Heur bevelhebbers weren, riggestreerd naor komof: veur Juda Adna, bevelhebber over driehonderdduzend weerbere manluden, ¹⁵en veerder Jochanan, bevelhebber over twiehonderdtachtigduzend man, ¹⁶en Amasja, de zeune van Zichri, bevelhebber over twiehonderdduzend weerbere manluden – hi'j hadde him vri'jwillig in dienst van de

Heer steld; ¹⁷en uut Benjamin Eljada, een dapper kriegsman, mit twiehonderdduzend manluden uutrust mit bogen en kleine schilden, ¹⁸en veerder Jozabad, mit honderdtachtigduzend goed uutruste manluden. ¹⁹Dit weren diegenen die in dienst van de keuning stonnen, nog ofzien van de manluden die deur de keuning in de vestingsteden van Juda ansteld weren.

Josafat gaot tegere mit keuning Achab van Israël et gevecht an mit Aram

18Josafat kreeg dan ok de hieltied meer riekdom en roem. Deur een huwlik smeedde hi'j familiebanen mit Achab. ²Een stokmennig jaoren laeter brocht hi'j Achab in Samaria een bezuuk. Achab slaachtte veur him en zien gevolg een protte schaopen, geiten en koenen, en haelde him over om op te trekken tegen Ramot in Gilead. ³Keuning Achab van Israël vreug keuning Josafat van Juda: “Gaon jow mit mi'j mit naor Ramot in Gilead?” “Jow en ik bin iene,” zee Josafat doe, “mien leger is jow leger. Ik trekke mit jow op in et gevecht.” ⁴En hi'j zee ok nog: “Vraog vandaeg nog raod an de Heer.” ⁵De keuning van Israël leut vierhonderd profeten bi'j him kommen en vreug heur: “Zuwwe tegen Ramot in Gilead de stried angaon, of kan 'k d'r beter van ofzien?” “D'r op of,” zeden ze doe. “God zal jow de stad in hanen geven.” ⁶Mar Josafat vreug: “Is hier nog niet een profeet van de Heer die we vraogen kunnen?” ⁷De keuning van Israël zee doe: “D'r is nog wel iene die de Heer veur oons vraogen kunnen zol. Mar ik hebbe et mier an him. Hi'j profeteert in giener-tied wat goeds over mi'j, altied mar onheil. Dat is Micha, de zeune van Jimla.” “Zeggen jow dat toch niet!” zee Josafat. ⁸De keuning van Israël leut een hofdiener kommen die hi'j opdreug om vlogge Micha, de zeune van Jimla, te haelen. ⁹De keuning van Israël en de keuning van Juda, Josafat, zatten ieder in heur staosieklied op een troon op de döskvloer veur de stadspoort van Samaria, in gezelschap van de uutzinnig raekte profeten. ¹⁰Sidkia, de zeune van Kenaäna, hadde twee

iezeren hoorns maekt en zee: "Dit zegt de Heer: Mit disse hoorns zullen jim de Arameners daeslaon, tot jim ze allemaole versleugen hebben." 11 Ok de aandere profeten veurspellen zoksoorte dingen. "Gao op Ramot in Gilead of," zeden ze. "Jim veldtocht zal slaegen en de Heer zal jim de stad in hanen geven."

12 De bosschopper die Micha haelen gaon was, zee tegen him: "Luuster, alle profeten verzekereren de keuning iensgezind dat de vechteri'je goed oflopen zal. Meugen jow woorden lieke geunstig wesen as die van heur." 13 Mar Micha zee: "Zo waor de Heer leeft, ik zegge alliend wat mien God mi'j in de mond legt." 14 Hi'j gong naor de keuning toe, die him vreug: "Micha, zuwwe et tegen Ramot in Gilead opnemen, of kan 'k d'r beter van ofzien?" "Gao d'r op of," zee Micha doe. "Jim veldtocht zal slaegen en de beide steden zal jow in hanen valen." 15 Hierop zee de keuning doe: "Hoe vaeke he'k wel niet tegen jow zegd om in de naeme van de Heer niks as de waorhied tegen mi'j te zeggen?" 16 Doe zee Micha: "Ik zag Israël verspreided over de barghellings, as een kudde schaopen die gien hedder het. De Heer zee: "Zi'j hebben gien anvoerder, laot iederiene in vrede naor huus weeromme gaon." 17 De keuning van Israël zee tegen Josafat: "He'k et jow niet zegd: hi'j profeteert in gienertied wat goeds over mi'j, alliend mar onheil!" 18 Micha zee: "Luuster naor wat de Heer te zeggen het. Ik zag de Heer op zien troon zitten, en an weerskaanten van him stonnen alle hemelse machten opsteld. 19 De Heer vreug: "Wie gaot keuning Achab van Israël overhaelen om tegen Ramot in Gilead te vechten, zien ondergang integen?" De iene zee dit en de aander zee dat, 20 en bi'j slot van zaeke trad iene van de geesten op de Heer toe en zee: "Ik zal him overhaelen." "Hoe wi'j' dat doen?" vreug de Heer. 21 "Ik zal naor him toe gaon en leugens vertellen deur de mond van al zien profeten," zee de geest. "Doe dat," zee de Heer. "Et zal je beslist lokken." 22 Now dan, zo het de Heer in de mond van disse profeten van jow leugens legd. Hi'j het et now krek slecht mit jow

veur." 23 Sidkia, de zeune van Kenaäna, kwam op Micha of en sleug him in zien gezichte. "Willen jow seins beweren dat de geest van de Heer van mi'j naor jow overlopen is om tegen jow te praoten?" vreug hi'j. 24 "Dat zullen jow wel merken," zee Micha, "op de dag dat jow perberen om je te verschoelen op een verburgen plak in een huus." 25 De keuning van Israël zee: "Breng Micha naor Amon, de stadskommedant, en naor mien zeune Joas. 26 Zegge tegen heur dat ze him in et gevang opsluten moeten en op waeter en brood zetten moeten tot ik beholen weerommekommen bin." 27 Hierop zee Micha: "As jow beholen weerommekeren, is et niet de Heer die deur mien mond praot het." (Micha was et ok die zee: "Luuster, volken, allemaole!")

28 De keuning van Israël trok tegere mit Josafat, de keuning van Juda, op tegen Ramot in Gilead. 29 Hi'j zee tegen Josafat: "Ik wil niet as keuning in de kleren et gevecht ingaon, mar holen jow je keuninklike klieid mar wel an." De keuning van Israël verstruupte him dan ok veurd dat ze optrokken. 30 De keuning van Aram hadde de bevelhebbers van zien striedwaegens dit opdreugen: "Vecht niet mit een willekeurige soldaot, mar alliend mit de keuning van Israël." 31 Doe de bevelhebbers van de striedwaegens Josafat zaggen, reupen ze: "Dat is de keuning van Israël!" Ze omsingelden him en vullen him an. Josafat galpte et uut en de Heer kwam him te hulp deur heur van him vot te lokken. 32 Doe de bevelhebbers van de striedwaegens verneumen dat hi'j niet de keuning van Israël was, leuten ze him mit rust. 33 Mar een soldaot spande zien boge en zonder d'r arg in te hebben trof hi'j de keuning van Israël tussen de schobben van zien paanserjasse. De keuning zee tegen zien waegenmenner: "Keer de leide en breng mi'j buten disse vechteri'je, ik bin zwaor gewond." 34 Mar et gevecht leup zo hoge op dat de keuning van Israël him nog de hiele dag veur de ogen van de Arameners in zien waegen overaende holen mos. In twielochten raekte hi'j weg.

19 Keuning Josafat van Juda gong beholen weeromme naor Jeruzalem. ² De ziener Jehu, de zeune van Chanani, gong de keuning integen en zee tegen him: “Jow vunnen et neudig om diegenen die de Heer ofwiezen te helpen en diegenen die him haten lief te hebben. Daoromme hebben jow de argernis van de Heer over jow ofroepen. ³ Gelukkig hebben jow ok goeie dingen daon: jow hebben et laand zuverd van Asjerapaolen en jow hatte op God richt.”

Josafat regelt de rechtspraoke

⁴ Josafat bleef van die tied of in Jeruzalem. Hi’j gong nog wel ienkeer op reize om zien onderdaonen, van Berseba tot in et barglaand van Efraïm, an te vieteren om weeromme te gaon tot de Heer, de God van heur veuroolden. ⁵ Hi’j stelde rechters an in et laand, in alle vestingsteden van Juda, niet iene uutzunderd, ⁶ en dreug heur op: “Beseffe goed wat opdracht jim op je nemen, want jim oordielen niet op meenselik gezag, mar op gezag van de Heer, die jim bi’j et rechtspreken behulpzem wezen zal. ⁷ Laot jim leiden deur de angst veur de Heer en neme jim in achte, want de Heer, oonze God, duldt gien onrecht, perti’jdighied of omkoperi’je.” ⁸ In Jeruzalem stelde Josafat een tal Levieten, priesters en familie-ooldsten van Israël an om de rechtsodder van de Heer te haandhaven en recht te praoten over de inwoners van de stad. ⁹ Hi’j dreug heur op: “Haandel in ontzag veur de Heer, wees betrouwber en toewijded. ¹⁰ As jim ambtgenoten uut aandere steden kwessies an jim veurleggen, bi’jglieks in een zaeke as een uutspraoke over moord of doodslag, of over de interpretaosie van geboden, bepaolings en rechtsregels, laot et heur dan weten, zodat zij heur in et zicht van de Heer niet schuldig maeken en jim en je ambtgenoten niet deur zien argernis troffen wodden. Aj’m doen wat ik zegge, zij’m vri’j-uut gaon. ¹¹ De hogepriester Amarja stelle ik an as hoogste rechter veur alle zaeken mit betrekking tot de Heer, en Zebadja, de zeune van Jismaël, et heufd van de stamme Juda, as hoogste rechter veur alle

zaeken mit betrekking tot de keuning. Levitische griffiers zullen jim helpen. Gao vastberaoden an et wark; mag de Heer bi’jstaon wie rechtschaopen is.”

Overwinning op de Moabieten en de Ammonieten

20 Een schoft laeter trokken de Moabieten en de Ammonieten, saemen mit een pat van de Meünieten, tegen Josafat op om te vechten. ² Bosschoppers kwammen Josafat melden: “Een groot leger vaalt jow an vanuut Edom, an de ginne kaante van de zee. Zij bin al bi’j Chaseson-Tamar.” (dat is Engedi.) ³ Josafat schrok slim en hi’j besleut om de Heer om raod te vraogen. Hi’j kondigde in hiel Juda een vaastendag of, ⁴ en uut warkelik alle steden van Juda kwam et volk bi’jjenneer om de Heer om raod te vraogen.

⁵ Doe de gemienschop van Juda en Jeruzalem him in de ni’je veurtuun van de tempel opsteld hadde, kwam Josafat naor veuren ⁶ en zee: “Heer, God van oonze veuroolden, jow bin God in de hemel en jow heersen over de keuninkrieken van alle volken. In jow haand liggen macht en kracht besleuten, gieniene kan him tegen jow verzetten. ⁷ Jow, oonze God, hebben de inwoners van eertieds van dit laand veur jow volk, Israël, verdreven en et veur altied an de naokommelingen van jow vrund Abraham toebedield. ⁸ Zij gongen d’r wonen en bouwden d’r een heiligdom veur jow naeme, dat zij inwijdden mit de woorden: ⁹ “As een onheil oons treft, et straffende zweerd of de pest of een hongersnood, en wi’j oons veur disse tempel veur jow opstellen – in disse tempel ommes woont jow naeme – en jow in oonze tamtaosie anroepen, heur oons dan an en kom oons helpen.” ¹⁰ Now wodden wi’j anvalen deur de bewoners van Ammon, Moab en et Seirgebargte, de gebieden waor de Israëlieten tiedens heur uuttocht uut Iegypte van jow niet deurhenne trekken mochten, en die zij daoromme veurbij’trokken binnen en niet vernietigd hebben. ¹¹ En as dank daorveur trekken zij now tegen oons op om oons te verdrieven uut jow eigen laand, dat jow oons in bezit

geven hebben! 12 God, straffen jow heur of. Wi'j kun niet tegen de grote legermacht op die oons now anvaalt. Wi'j weten niet wawwe doen moeten, op jow bin oonze ogen vestigd."

13 Hiel Juda ston opsteld veur de Heer, de vrouwluden en kiender ok. 14 In heur midden was Jachaziël, de zeune van Zecharja ok, die de zeune was van Benaja, de zeune van Jeiel, de zeune van Mattanja, een Leviet uut de familie van Asaf. Hi'j wodde op stee grepen deur de geest van de Heer en zee: 15 "Juda en Jeruzalem en jow, keuning Josafat, luuster goed! Dit zegt de Heer: Jim hoeven niet bange te wezen veur de grote legermacht die jim bedriegt, want dit is niet jim stried, mar die van God. 16 Gao heur morgen integen. Ze trekken now over de pas van Sis. Waor de wadi uutkomt in de woestijn van Jeruël, zij'm heur treffen. 17 Jim hoeven in disse stried gien slag te leveren. Waacht rustig of, dan zij'm zien hoe de Heer, die jim, Juda en Jeruzalem, helpt, veur jim de overwinning behaelt. Jim hoeven nargens bange veur te wezen. Gao heur morgen integen, de Heer staon an jim kaante." 18 Josafat beug diepe veurover en hiel Juda en Jeruzalem gong deur de kni'jen om de Heer hulde te brengen. 19 En de Levieten uut de familie van Korach, die weer heurde tot de familie van Kehat, zongen staonde mit lude stemme de lof van de Heer, de God van Israël.

20 De aanderemorgens vroeg gongen ze op weg naor de woestijn van Tekoa. Bi'j heur vertrek trad Josafat naor veuren en zee: "Juda en Jeruzalem, luuster! Vertrouw op de Heer, jim God, en jim zullen staandholen, vertrouw op zien profeten en jim goeie ofloop is verzekerd." 21 In overleg mit et volk wees hi'j zangers an om de lof van de Heer te zingen. Zij' trokken veur de bewaopende legermacht uut, de heilige glorie priezende mit de woorden: "Eer de Heer, iewig hoolt zien trouw an." 22 Zo gauw ze jubelend heur lofzang begonnen te zingen, zorgde de Heer d'r veur dat de Ammonieten en Moabieten en de bewoners van et Seirgebargte, die Juda anvalen wollen, vanuut verdeckte stellings anvalen wodden, en zo wodden ze versleu-

gen. 23 De Ammonieten en Moabieten raekten in de slag mit de bewoners van et Seirgebargte en brochten heur tot de laeste man omme. En naodat ze mit de bewoners van Seir ofrekend hadden, stotten ze heur op mekeer. 24 De Judeners weren onderwiels op een punt ankommen van waor weg zij' de woestijn overzien konnen. Doe ze naor et leger uutkeken, zagen ze dat de grond bezi'jd was mit lieken: gieniene was ontkommen. 25 Josafat en zien leger gongen d'r op of om de buit binnen te haelen. Ze troffen een grote kudde vee an, alderhaande spullen, kleraoisie en dure veurwarpen. Iederiene verzaemelde meer as hi'j dregen kon. Et kostte wel drie daegen om alles te vergeren, zo groot was de buit. 26 Daegs daornao kwammen ze bi'jenneer in Emek-Beracha. (Omreden ze daor de Heer loofden wodt dat plak tot op de dag van vandaeg Emek-Beracha nuumd.) 27 Mit Josafat an et heufd gongen alle manluden van Juda en Jeruzalem weeromme naor Jeruzalem, slim bliede omreden de Heer heur zegevieren laoten hadde over heur vi'janen. 28 In Jeruzalem ankommen trokken ze begeleided deur meziek van lieren, harpen en trompetten naor de tempel van de Heer.

29 Doe de aandere keuninkrieken heurden hoe de Heer de vi'janen van Israël bestreden hadde, wodden ze mit angst veur God bevangen. 30 Van now of an was d'r vrede in et keuninkrijk van Josafat, want zien God verschafte him rust an al zien greenzen.

Et aende van Josafat zien regering

31 Zo regeerde Josafat over Juda. Hi'j was vuvendattig jaor oold doe hi'j keuning van Juda wodde, en regeerde vuventwintig jaor in Jeruzalem. Zien moeke was Azuba, de dochter van Silchi. 32 Hi'j volgde et veurbeeld van zien vader Asa en dee wat goed is in de ogen van de Heer. 33 Toch bleven de offerplakken bestaon en richtten de Judeners heur hatte niet op de God van heur veuroolden. 34 Veerdere biezunderheden over Josafat bin van begin tot an 't aende optekend in de geschriften van

Jehu, de zeune van Chanani, die opneumen binnen in et boek over de keunings van Israël.

35 Laeter sleut keuning Josafat van Juda een overienkomst mit de goddeloze keuning Achazja van Israël 36 om een vloot te bouwen die op Tarsis veren zol. De schippen wodden bouwd in Esjon-Geber.

37 Eliëzer, de zeune van Dodawahu, uut Maresa, veurzee Josafat dat de Heer zien onderneming mislokken laoten zol omreden hi'j een overienkomst sleuten hadde mit Achazja. En inderdaod, de schippen vergongen en kwammen gienertied in Tarsis an.

21 Doe Josafat wegraekte, wodde hi'j bi'j zien veuroolden begreuen in de Davidsburcht. Zien zeune Joram volgde him op. 2 Joram zien breurs, zeunen van Josafat, weren Azarja, Jechiël, Zecharja, Azarja, Michaël en Sefatja. Dit weren allemaole zeunen van keuning Josafat van Israël. 3 Heur vader hadde heur een protte goold, zulver en aandere kostberheden geven, en vestingsteden in Juda, mar et keuningschop hadde hi'j overdreugen an Joram, want die was zien stamhoolder. 4 Zo gauw Joram de macht in zien vader zien keuninkriek overneumen hadde, vermoordde hi'j al zien breurs en ok een tal leiders van Israël.

De regering van Joram

5 Joram was twienendattig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Acht jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. 6 Hi'j volgde et veurbeeld van de keunings van Israël, krek zoas et keuningshuus van Achab dat dee, omreden hi'j mit een vrouw uut de familie van Achab trouwd was. Hi'j dee wat slecht is in de ogen van de Heer, 7 mar toch wol de Heer et keuningshuus van David niet verdistreweren, vanwegens et verbond dat hi'j mit David sleuten hadde, an wie hi'j beloofd hadde dat hi'j et locht van zien keuningshuus veur altied branen laoten zol.

8 Tiedens de regering van Joram kwammen de Edomieten tegen Juda in opstaand en wezen ze een eigen keuning

an. 9 Joram trok mit zien legeranvoeders en al zien striedwaegens tegen heur op. Doe de Edomieten him en de anvoeders van zien striedwaegens omsingelden, dee hi'j naachs een uutval en versleug de Edomieten, 10 mar toch maekte Edom him van Juda los, en dat is zo bleven tot op de dag van vandaege. Ok Libna maekte him in die tied los van keuning Joram. Dat gebeurde omreden hi'j him van de Heer, de God van zien veuroolden, ofkeerd hadde. 11 Hi'j gong alderdeegst zo veer dat hi'j op de bargaen in Juda offerplakken bouwde. Zo zette hi'j de inwoners van Jeruzalem tot ontrouw an en brocht hi'j Juda op et minne pad.

12 Op een dag kreeg Joram een brief van de profeet Elia, waarin ston: "Dit zegt de Heer, de God van jow veurvader David: In plak van je te holen an et veurbeeld van je vader Josafat en van keuning Asa van Juda 13 hej' et veurbeeld volgd van de keunings van Israël. Ie hebben Juda en Jeruzalem tot ontrouw verleided zoas et keuningshuus van Achab Israël verleided het, en butendat hej' je breurs vermoord, zeunen van je eigen vader, die beter weren as ieje. 14 Daoromme zal de Heer je volk, je kiender en vrouwluden en al je have en goed zwaor treffen. 15 En ie zullen deur een ziekte an je ingewanen an verschillende ongemakken lieden, tot je ingewanen uutaendelik naor buten kommen."

16 De Heer zette de Filistijnen en de Arabische stammen die in de buurt van de Nubiërs woonden tegen Joram op. 17 Ze trokken op tegen Juda, breuken deur de verdediging henne en neumen alle spul uut et keuninklik peleis mit. Zi'j voerden ok zien kiender en vrouwluden as gevangen weg. Niet ien kiend bleef him over, alliend zien jongste zeune Joachaz.

18 Daornao trof de Heer him mit een ziekte an de ingewanen waor gien genezing veur beston. 19 Nao haost twie jaor was zien ziekte zo veer kommen dat zien ingewanen naor buten kwammen, en raekte hi'j op een gruwelijke maniere weg. Et volk ontsteuk veur him gien groot vuur, zoas veur zien veuroolden gebeurde was.

20 Joram was twienendattig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Acht jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Zien hennegaon wodde deur gieniene betreurd. Hi'j wodde begreuen in de Davidsburcht, mar niet bi'jzet in de keuninklike grafkaemers.

22 De inwoners van Jeruzalem reupen Achazja tot zien opvolger uut, omreden Achazja zien ooldere breurs allemaole vermoord weren deur de bendes die mit de Arabieren de stried angaon weren.

De regering van Achazja

Achazja, de zeune van keuning Joram van Juda, wodde dus tot keuning uitroepen. 2 Hi'j was twintig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Ien jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Zien moeke was Atalja, de dochter van Omri. 3 Ok hi'j volgde et veurbeeld van et keuningshuus van Achab, want hi'j leut him deur de raod van zien moeke tot goddelooshied verleiden. 4 Hi'j dee wat min is in de ogen van de Heer, krek zoas de leden van et keuningshuus van Achab, want nao de dood van zien vader weren zi'j zien raodgevers. Dat is zien ondergang wodden.

5 Et was ok op heur anraoden dat hi'j mit keuning Joram van Israël, de zeune van Achab, naor Ramot in Gilead mitgong om de stried an te kneupen mit keuning Hazaël van Aram. Mar doe Joram gewond raekte, 6 gong hi'j naor Jizreël weeromme om te herstellen, omreden him tiedens de slag mit keuning Hazaël van Aram, bi'j Ramot, zwaore wonden toebrocht weren. Achazja, de zeune van Joram en keuning van Juda, gong naor Jizreël om de gewonde keuning Joram van Israël een bezuuk te brengen. 7 Dit bezuuk an Joram wodde Achazja deur God zien beschikking fataal. Doe Achazja bi'j Joram was, reden ze tegere Jehu, de zeune van Nimsi, integen, die deur de Heer zalfd was om et keuningshuus van Achab uut te roeien. 8 Vlak naodat Jehu mit et huus van Achab ofrekend hadde, stuitte hi'j op de leiders van Juda en de zeunen van Achazja zien breurs, die in dienst van Achazja

stonnen. Hi'j brocht heur omme, 9 en gong daornao op zuuk naor Achazja zels. Die hul him schoel in Samaria, mar wodde gevangenneumen en an Jehu veurleided. Hi'j wodde ommebrocht, mar wel begreuen, "want," zeden ze, "hi'j is een kleinzeune van Josafat, die de Heer mit hiel zien hatte toegedaon was."

Gienend van Achazja zien naokomelingen weren in staot om him op te volgen.

Opstaand tegen Atalja

10 Doe Atalja, de moeke van Achazja, heurde dat heur zeune wegreaekt was, besleut zi'j om alle kiender van de keuninklike familie van Juda omme te brengen. 11 Mar Jehosabat, de dochter van keuning Joram, haelde iene van Achazja zien zeunen, Joas, temoeks vot uut de groep keuningskiender die ommebrocht wodden zollen en verstoppe him mit zien min in de linnenkaemer. Jehosabat was de dochter van keuning Joram en zi'j was trouwd mit de priester Jojada. Ze was dan ok een zuster van Achazja. Zi'j wus Joas veur Atalja verburgen te hopen, en zo ontsnapte hi'j an de dood. 12 Zes jaor hullen ze him verburgen in de tempel van God, wiels Atalja et laand regeerde.

23 In et zeuvende regeringsjaor van Atalja verstevigde Jojada zien pesisie. Hi'j verzekerde him van de mitwarking van de bevelhebbers Azarja, de zeune van Jerocham, Jismaël, de zeune van Jochanan, Azarja, de zeune van Obed, Maäseja, de zeune van Adaja, en Elisafat, de zeune van Zichri, 2 en ze gongen et hiele laand deur om in alle steden van Juda de Levieten en de familie-ooldsten van Israël op te roepen om naor Jeruzalem te kommen. 3 In de tempel van God zweerde de hiele gemienschop trouw an de keuning. Jojada zee tegen heur: "De zeune van de keuning zal et laand regeren, zoas de Heer mit betrekking tot de naokomelingen van David beloofd het. 4 Dit is waj'm doen moeten: Splits de priesters en de Levieten die disse weke dienst hebben in drie koppels. Laot de eerste groep de

waacht betrekken bi'j de poorten van de tempel, 5 de twiede bi'j et keuninklik peleis en de dadde in de Follementenpoort. Et volk moet heur opstellen op de tempelhoven. 6 Gieniene mag de tempel van de Heer ingaon, behalven de priesters en de dienstdoende Levieten. Zi'j meugen naor binnen, want zi'j bin heiligd, mar et volk moet et verbod van de Heer in acht nemen. 7 De Levieten moe'n heur waopens in de anslag holen en een hecht kordon rond de keuning vormen. Verlies him gien mement uut et oge en breng iederiene die de tempel binnen perbeert te gaon omme."

8 De Levieten en de vertegenwoordigers van de gemienschap van Juda deden krek wat de priester Jojada beveulen hadde. Iederiene meldde him bi'j zien ienhied, liekegoed diegenen die as die weke dienst hadden as diegenen die as die weke gien dienst hadden, want Jojada hadde alle verloven introkken. 9 Jojada gaf de bevelhebbers de speren, schilden en pielkekokers uut de tempel van God, die nog van keuning David west weren. 10 Et volk mos him, iederiene mit zien waopen in de anslag, veur de tempel opstellen, over de volle brette van et plein en vanof de ingang van de tempel tot an et alter, om de keuning te bescharmen. 11 Doe leidden ze de keuning zien zeune naor buten, zetten him de heufdbaand op en gavven him de kroningsakte. Zo wodde hi'j deur Jojada en zien zeunen tot keuning uutroepen en zalfd, wiels alle anwezigen reupen: "Leve de keuning!" 12 Doe Atalja heurde hoe et volk te hoop leup en de keuning toejuichte, begaf ze heur tussen et volk dat him veur de tempel verzaemeld hadde. 13 Daor zag ze de keuning, die him op et keuninklike podium naost de ingang opsteld hadde, mit de bevelhebbers en de trompetblaozers naost him. De hiele bevolking was in feeststemming. D'r wodde op trompetten blaosd en de veurzangers leidden mit heur instermenten de lofzang. Mar Atalja scheurde heur kleren en reup: "Verraod! Verraod!" 14 De priester Jojada stuurde de bevelhebbers, de anvoerders van et leger, op heur of mit de opdracht: "Leid heur onder bewaeking vot; wie

heur volgt, moet ommebrocht wodden." Hi'j zee d'r mit naodrok bi'j dat ze heur niet op et tempelsterrein van kaant maeken mochten. 15 Atalja wodde weggeleid en naor et peleis brocht. Zo gauw ze bi'j de Peerdepoort kwammen, wodde ze ommebrocht.

16 Saemen mit et volk en de keuning beloofde Jojada plechtig dat zi'j de Heer weer as volk toeheuren zollen. 17 Et hiele volk trok op naor de tempel van Baäl. Ze haelden de tempel daele en verdistreweerden de alters en beelden die veur him opricht weren. De Bäälspriester Mattan wodde veur de alters ommebrocht. 18 Jojada dreug de zorg veur de tempel van de Heer op an de Levitische priesters uut de families die David mit de tempeldienst belast hadde. Zi'j mossen braandoffers opdregen an de Heer, zoas veurschreven in de wet van Mozes, en dit neffens de anwiezings van David begeleiden mit feestgezing. 19 Ok stelde hi'j poortwachters an die d'r op toezien mossen dat gieniene die in ienigst opzicht poeterig was, de tempel van de Heer binnenleup.

20 Mit de bevelhebbers, de blispoters en de leiders van et volk begeleidde Jojada de keuning van de tempel deur de Bovenpoort naor et peleis, waor ze him zitten gaon leuten op de keuningstroon. 21 Et hiele volk was hoopvol, en hoewel Atalja ommebrocht was, bleef et rustig in de stad.

De regering van Joas

24 Joas was zeuven jaor oold doe hi'j keuning wodde. Veertig jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Zien moeke hiet Sibja en kwam van Berseba. 2 Zolange Jojada leefde, dee Joas wat goed is in de ogen van de Heer. 3 Jojada keus twie vrouwluden veur him, en Joas kreeg zeunen en dochters.

4 Nao verloop van tied vatte Joas et plan op om de tempel van de Heer op te knappen. 5 Hi'j reup de priesters en de Levieten bi'jenneer en dreug heur dit op: "Gao naor de steden van Juda en zaemel in hiel Israël zulver in veur et jaorlikse onderhoud van de tempel van jim God. Zet

zo vule meugelik haost achter disse zaeke." Mar de Levieten maekten gien haost. 6 Daoromme leut de keuning de hogepriester Jojada bi'j him kommen en vreug: "Waoromme hebben jow d'r niet bi'j de Levieten op androngen om in Juda en Jeruzalem de bi'jdrege te innen die deur Mozes, de knecht van de Heer, en de gemeinschap van Israël veur de tente mit de verbondstekst vaastesteld is? 7 En meer nog, daor de anhang van Atalja, de onzedighied in eigen persoon, in de tempel van God inbreuken het en alderdeegst de wijgeschenken uut de tempel veur de Baäls bruukt het!" 8 Op anwizing van de keuning wodde d'r een kiste maekt, die buten bi'j de ingang van de tempel van de Heer henezet wodde. 9 In Juda en Jeruzalem wodden de meensken opreupen om de bi'jdrege veur de Heer te brengen die Mozes, de knecht van God, in de woestijn veur Israël vaastesteld hadde. 10 Liekegoed de leiders as et volk brochten bereidwillig heur bi'jdrege, en zo raekte de kiste vol. 11 De kiste wodde geregeld naor de toezichthoolders toe brocht, Levieten die de keuning daortoe ansteld hadde. As die vaastestelden dat d'r genoeg zulver in de kiste lag, leuten ze de hofschriever en de volmacht van de hogepriester kommen. Dan wodde de kiste leegd en weer op zien plak zet. Dat gong zo dag in dag uut, en op die maniere wodde d'r een hiele protte zulver gadderd.

12 De keuning en de hogepriester gaven et zulver an de bouwmeesters die mit et herstel van de tempel van de Heer belast weren. Die huurden stienhouwers en timmerluden in om de tempel op te knappen, en smeden en broonsgieters om de konstruktie te verstevigen. 13 Deur toedoen van de bouwmeesters vodderde et herstelwark an de tempel van God stao- rig. Et gebouwd wodde tot zien oorspronkelike verholings weerommebrocht en waar neudig verstevigd. 14 Doe de bouwmeesters klaor weren mit et wark, brochten ze et overbleven zulver naor de keuning en de hogepriester weeromme. Dat wodde bruukt om tempelgerei maeken te laoten: reddinge veur de dienst in de tempel van de Heer en veur et brengen van

braandoffers, koemen en verschillende aandere goolden en zulveren veurwarpen.

Zolange Jojada leefde, wodden d'r daegelijks braandoffers brocht in de tempel van de Heer. 15 Jojada wodde slim oold: doe hi'j wegraekte was hi'j honderddattig jaor oold. 16 Omreden hi'j veur Israël en veur God en zien tempel zovule goeds daon hadde, wodde hi'j begreuen bi'j de keunings in de Davidsburcht. 17 Nao de dood van Jojada kwammen de leiders van Juda de keuning hulde betugen. Vanof die tied luusterde de keuning naor heur. 18 Ze begonnen de tempel van de Heer, de God van heur veuroolden, te versloeren, en Asjerapaolen en godebeelden te vereren. Vanwegens die zunde wodden Juda en Jeruzalem troffen deur een slimme argewaosie. 19 De Heer stuurde profeten naor heur toe om heur op te roepen om weeromme te keren naor de Heer, mar heur waarschouwings wodden in de wiend sleugen.

20 Doe kwam de geest van God over Zecharja, de zeune van de hogepriester Jojada. Hi'j gong veur et volk staon en zee: "Dit zegt God: Waoromme kommen jim je plicht in et zicht van de Heer niet nao? Jim zullen niks meer tot een goedaende brengen, want jim hebben jim van de Heer ofkeerd en daoromme keert hi'j him now van jim of." 21 Mar et volk spande tegen him saemen, en op bevel van de keuning wodde hi'j in de veurtuun van de tempel stienigd. 22 Keuning Joas sleug gien acht op de trouwe diensten die Zecharja zien vader Jojada him bewezen hadde, en leut de zeune van zien weldoener gewoon vermoren. Zecharja zien laeste woorden weren: "Mag de Heer zien wat mi'j andaon wodt en et vergellen."

23 An et begin van et ni'je jaor vul et Aramese leger Joas an. Ze rokten op tegen Juda en Jeruzalem, versleugen alle legeraanvoerders en stuurden alles wat ze buitmaekten naor heur keuning in Damascus. 24 Want hoewel de Arameners heur anval onderneumen mit een kleine troepe- macht, leverde de Heer een slim groot leger an heur uut, omreden de Judeners heur van de Heer, de God van heur veuroolden, ofkeerd hadden. Ok Joas ontleup

zien straf niet. 25 Naodat de Arameners him zwaor gewond achterlaoten hadden, spande zien dienstvolk tegen him saemen om de dood van de zeune van de hogepriester Jojada te wreken. Hi'j wodde op zien ziekbedde ommebrocht. Nao zien dood wodde hi'j begreuen in de Davidsburcht, mar hi'j wodde niet bi'jzet in de keuninklike grafkaemers. 26 De anslag was pleegd deur Zabad, de zeune van Simat, een Ammonitische, en Jozabad, de zeune van Simrit, een Moabitische. 27 Gegevens over Joas zien zeunen, over de protte profetieën die tegen him uutspreuken binnen en over zien herstelwarkzemheden an de tempel van God, bin optekend in de toelochting op et boek over de keunings. Zien zeune Amasja volgde him op.

De regering van Amasja

25 Amasja wodde op vuventwintigjarige leeftied keuning. Negenentwintig jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Zien moeke was Jehoaddan, zi'j was ofkomstig uut Jeruzalem. 2 Hi'j dee wat goed is in de ogen van de Heer, mar niet recht uut et hatte. 3 Doe Amasja de macht ienkeer stevig in hanen hadde, leut hi'j et dienstvolk die zien vader vermoord hadden ommebrengen. 4 Mar heur kiender brocht hi'j niet omme, want hi'j hul him an wat schreven staot in et boek van Mozes, in de wet die deur de Heer oplegd is: "Oolden zullen niet ommebrocht wodden om wat heur kiender misdaon hebben, en kiender niet om de misdaoden van heur oolden; alliend om wat iene zels misdaon het, zal hi'j ommebrocht wodden."

5 Amasja leut de manluden van Juda bi'j him kommen. Hi'j leut hiel Juda en Benjamin per familie antreden, in ienheden van duzend en van honderd man, ieder mit een eigen anvoerder. Nao telling van alle manluden van twintig jaor en oolder bleek hi'j te beschikken over een gevechtsklaore legermacht van driehonderdduzend hiele beste strieders, bewoepend mit laansen en grote schilden. 6 In Israël huurde hi'j veur honderd telent zulver nog es honderdduzend oefende strieders. 7 Doe kwam d'r een godsman

naor Amasja toe, die zee: "Mien keuning, laot et leger van Israël niet mit jim mittrekken, want de Heer warkt de Israëlieten, die zeunen van Efraïm, tegen. 8 Gao zels de stried an en vecht zo hadde aj' kunnen, aandere zal God je et onderspit delven laoten. God het omme de macht om je te helpen, mar ok om je tegen te warken." 9 "Mar die honderd telent dan, die ik an et leger van Israël betaeld hebbe?" vreug Amasja. "Et ligt in de macht van de Heer om jow meer as schaedeloos te stellen," zee de godsman. 10 Hierop ontsleug Amasja alle soldaoten die him vanuut Efraïm bi'j him voegd hadden en hi'j stuurde heur naor huus. De Efraïmieten weren poer op Juda en gongen vol gallighied weeromme naor huus toe.

11 Amasja raapte al zien moed bi'j neer en trok an et heufd van zien leger op naor de Zooltvallei, waor hi'j tienduzend Seïrieten ommebrocht. 12 Tienduzend aandere, die de slag overleefden, wodden deur de Judeners gevangenneumen en mitneumen naor de toppe van een rots. Daor wodden ze naor beneden smeten, zodat ze allemaole te pletter vullen. 13 Onderwiels vullen de soldaoten van et leger dat Amasja, veur hi'j de stried anging, votstuurd hadde, de steden van Juda an, vanof Samaria tot Bet-Choron. Zi'j brochten daor drieduzend man omme en haelden een rieke buit binnen.

14 Naodat Amasja van zien overwinning op de Edomieten, de inwoners van Seïr, weerommekommen was, leut hi'j heur godebeelden naor Jeruzalem overbrengen en daor opstellen. Hi'j gong d'r veur deur de kni'jen en brocht ze offers. 15 Now wodde de Heer poer lelk op Amasja en stuurde een profet naor him toe, die him zee: "Waoromme zuken jow jow heil bi'j de goden van dit volk, die niet iens heur eigen volk uut jow hanen redden konnen?" 16 Mar Amasja vul him in de rede. "Hebben wi'j jow seins as raodgever van de keuning ansteld? Wees stille, of willen jow seins ommebrocht wodden?" De profet vreug niet veerder, mar zee: "Now jow dit zeggen en mien raod in de wiend slaon, weet ik dat God besleuten het om jow omme te brengen."

17 Nao overleg mit zien raadsheren stuurde Amasja, de keuning van Juda, boschoppers naor de keuning van Israël, Joas, de zeune van Joachaz, de zeune van Jehu, mit de bosschop: "Lao'we kieken wie van oons de sterkste is." 18 Keuning Joas van Israël leut keuning Amasja van Juda dit bescheid overbrengen: "Iens, in de Libanon, vragt de stielstruke de ceder: "Geef jow dochter an mien zeune as vrouw." Mar doe kwam d'r een wild dier veurbi', dat de stielstruke vertrapte. 19 Jow zeggen bi'j jezels: Kiek, ik hebbe Edom versleugen, en in jow overmoed longeren jow naor nog meer roem. Mar ik zegge je: Blieve waoj' binnen. Waoromme zollen jow jezels in et ongelok stotten en Juda mitslepen in jow val?" 20 Mar Amasja luusterde niet, want God hadde beschikt dat Juda in hanen van de vi'jaand valen zol omreden et zien heil zocht hadde bi'j de goden van Edom. 21 Keuning Joas van Israël rokte op, en in Bet-Semes in Juda matten hi'j en keuning Amasja van Juda heur krachten. 22 Juda wodde deur Israël versleugen en alle Judeners sleugen op de vlocht. 23 De keuning van Juda, Amasja, de zeune van Joas, de zeune van Joachaz, wodde in Bet-Semes deur keuning Joas van Israël gevangennumen. Keuning Joas neum him mit naor Jeruzalem. Daor sleug hi'j een bresse van vierhonderd elle in de stadsmure, van de Efraïmpoort tot an de Hoekpoort. 24 Daornao gong hi'j weeromme naor Samaria, en neum al et goold en zulver en alle aandere veurwarpen mit die onder bewaeking van Obed-Edom in de tempel van God weren, de schatten uut et keuninklik peleis, en een groep gijzellers.

25 Nao de dood van keuning Joas van Israël, de zeune van Joachaz, leefde keuning Amasja van Juda, de zeune van Joas, nog vuuftien jaor. 26 Veerdere biezunderheden over Amasja bin van begin tot aende optekend in et boek over de keunings van Juda en Israël. 27 Doe Amasja de Heer ienkeer ontrouw wodden was, wodde d'r in Jeruzalem tegen him saemenspand. Hi'j vlochtte naor Lachis, mar ze kwammen him aachternao en brochten him daor omme. 28 Hi'j wodde mit peerden over-

brocht naor de heufdstad van Juda, waor hi'j bi'j zien veuroolden begreuen wodde.

26 Et volk van Juda reup Amasja zien zestien jaor oolde zeune Uzzia tot opvolger van zien vader uut. 2 Et was Uzzia die Elat nao de dood van keuning Amasja weer bi'j Juda inpikte en et versterkte.

De regering van Uzzia

3 Uzzia was zestien jaor oold doe hi'j keuning wodde. Twienenvuufstig jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Zien moeke was Jecholja, zi'j kwam uut Jeruzalem. 4 Hi'j dee wat goed is in de ogen van de Heer, krek as zien vader Amasja daon hadde. 5 Zolange Zecharja leefde, die him leerd hadde om in ontzag te leven veur God, legde hi'j him d'r op toe om him naor God te richten. En zolange hi'j him naor de Heer richtte, leut God him slaegen in alles wat hi'j onderneum.

6 Zo trok Uzzia op tegen de Filistijnen. Hi'j sleug bressen in de muren van Gat, Jabne en Asdod, en bouwde vestings in et vostendom Asdod en aandere Filistijnse gebieden. 7 God steunde him in zien stried tegen de Filistijnen, en ok tegen de Arabieren die in Gur-Baäl woonden en tegen de Meünieten. 8 De Ammonieten betaelden him schatting. Uzzia zien gezag riekte tot an de greens mit legypte, zo groot was zien macht.

9 In Jeruzalem versterkte hi'j de stadsmure en richtte hi'j torens op bi'j de Hoekpoort, de Dalpoort en de Punt. 10 Ok bouwde hi'j uutkiektorens in de woestijn en leut tal van regenputten uuthouwen. Hi'j bezat een protte vee, en d'r warkten boeren veur him in et heuvelaand en op de hoogvlakte, en wienboeren in de bargaen en op vruchtbere grond, want de laandbouw gong him slim an 't hatte.

11 Uzzia beschikte over een leger van peraoete troepen. De maanschoppen weren per ienhied riggestreerd deur de schriever Jeiel en de griffier Maäseja, de helpers van Chananja, iene van de hoge ambteners

van de keuning. 12 Et tal familie-ooldsten was zesentwintighonderd weerbere manluden. 13 Onder heur leiding ston een sterk leger van driehonderdzeuven en een halfduzend oefende, sterke strieders, die de keuning hulpen tegen zien vi'janen.

14 Zi'j allemaole, de hiele legermacht, weren deur Uzzia uutrust mit schilden, laansen, helms, paanserjassen, bogen en slingerstienen. 15 In Jeruzalem leut hi'j op de torens en de hoeken van de stadsmure vernuiftige verdedigingswarktugen hennetzen, waor pielken en grote stienen mit ofscheuten wodden konnen. Uzzia zien gezag riekte tot veer over de greenzen, want mit biesterbaorlike hulp hadde hi'j zien macht de hieltied veerder uutbreided.

16 Mar doe Uzzia et toppunt van zien macht beriekt hadde, wodde hi'j eigenwies, en dat leidde tot zien ondergang. Hi'j overtrad et gebod van de Heer, zien God, deur de tempel van de Heer binnen te gaon om daor zels een reukoffer te brengen op et reukofferalter. 17 De hogepriester Azarja kwam him mit nog tachtig aandere priesters van de Heer aachternao, allemaole blispoters. 18 Zi'j sneden keuning Uzzia de pas of en zeden tegen him: "Et is niet an jow, Uzzia, om reukoffers te brengen veur de Heer. Dat is veurbeholen an de priesters, de ofstammelings van Aäron. Zi'j bin heiligd om reukoffers te brengen. Gao uut et heiligdom weg; jow bin in overtreding. Dit zal jow bi'j de Heer niet tot roem strekken." 19 Uzzia wodde hatstikke lelk. En wiels hi'j, de schaole mit roekersgoed in zien haand, tegen de priesters tekeergong, kreeg hi'j daor, in et bi'jwezen van de priesters, in de tempel van de Heer, bi'j et reukofferalter, opiens uutslog op zien veurheufd. 20 Doe de hogepriester Azarja en de aandere priesters him recht aneken en vaastestelden dat zien veurheufd deur een huidziekte antaast was, jaegden zi'j him vot-en-daolik de tempel uut. Hi'j maekte zels ok haost, want de Heer hadde him troffen. 21 Tot op de dag van zien dood bleef keuning Uzzia an die huidziekte lieden. Al die tied leefde hi'j in ofzundering, want et tempelkompleks was veur him verbeuden terrein. Zien zeune Jotam, die de gang van zaeken

in et peleis regelde, neum onderwiels et laansbestuur waor.

22 Veerdere biezunderheden over Uzzia bin van begin tot aende optekend deur de profeet Jesaja, de zeune van Amos. 23 Doe Uzzia wegraekte en bi'j zien veuroolden begreuve wodde, besleut et volk om him vanwegens zien ziekte te begreuve in et veld bi'j de keuningsgreven. Zien zeune Jotam volgde him op.

De regering van Jotam

27 Jotam was vuventwintig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Zestien jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Zien moeke was Jerusa, de dochter van Sadok.

2 Hi'j dee wat goed is in de ogen van de Heer, krek as zien vader Uzzia – hi'j kwam trouwens niet in de tempel van de Heer –, mar de Judeners bleven deurgaon mit heur schaandelik gedoe.

3 Et was Jotam die de Bovenpoort van de tempel van de Heer bouwde. Hi'j leut ok uutgebreide warkzemheden doen an de stadsmure bi'j de Ofel. 4 Hi'j bouwde vestings in et barglaand van Juda en burchten en torens in de bossen. 5 Hi'j gong et gevecht an tegen de keuning van de Ammonieten en overwun him. De Ammonieten dreugen him dat jaor honderd telent zulver, tienduzend kor weite en tienduzend kor gaste an schatting of, en ok et volgende jaor en et jaor daornao. 6 Jotam kon de macht stevig in hanen hollen, want zien hiele leven was richt op de Heer, zien God.

7 Veerdere biezunderheden over Jotam, over de oorlogen die hi'j voerde en wat hi'j nog meer onderneum, bin optekend in et boek over de keunings van Israël en Juda. 8 Hi'j was vuventwintig jaor oold doe hi'j keuning wodde, en regeerde zestien jaor in Jeruzalem. 9 Doe hi'j wegraekte, wodde hi'j begreuve in de Davidsburcht. Zien zeune Achaz volgde him op.

De regering van Achaz

28 Achaz was twintig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Zestien jaor

regeerde hi'j in Jeruzalem. Hi'j dee niet wat goed is in de ogen van de Heer, zoas zien veurvader David, 2 mar volgde et veurbeeld van de keunings van Israël. Hi'j gong alderdeegst zo veer dat hi'j godebeelden maekte veur de Baäls. 3 Hi'j steuk ok offers an in et Hinnomdal en hi'j verbraande zien zeunen as offer neffens et gruwelike gebruik van de volken die de Heer veur de Israëlieten verdreven hadde. 4 Hi'j brocht offers en braande wierook op de offerplakken, op de heuvels en onder iedere boom mit een protte blad.

5 De Heer, zien God, leverde him uut an de keuning van Aram. De Arameners versleugen him en voerden een grote groep gevangenen naor Damascus vot. Doe wodde hi'j overleverd an de keuning van Israël, die een grote overwinning op him behaelde. 6 Pekach, de zeune van Remajahu, brocht in Juda op iene dag honderdtwintigduzend man om et leven, allemaole oefende soldaoten, omreden zi'j heur van de Heer, de God van heur veuroolden, ofkeerd hadden. 7 Zichri, de held van Efraïm, brocht Maäseja omme, de zeune van de keuning, Azrikam, de hofmeester, en Elkana, de rechterhaand van de keuning. 8 De Israëlieten voerden twiehonderdduzend vrouwluden, zeunen en dochters van heur breurs as gevangenen vot en ontsteulen heur een grote buit, die ze mitneumen naor Samaria.

9 In Samaria woonde een profeet van de Heer, die Oded hiette. Doe et leger naor Samaria weerommegong, gong hi'j et integen en zee: "De Heer, de God van jim veuroolden, het de Judeners an jim uutleverd omreden hi'j poer lelk op heur was. Mit een woede die tot in de hemel riekte hebben jim een hieleboel van heur ommebrocht. 10 En now bi'j'm van doel om de meensken uut Juda en Jeruzalem as knechten en meiden onderdaonig te maeken. Bi'j'm niet liekegoed mit schuld beladen in et zicht van de Heer, jim God? 11 Now dan, luuster goed, stuur de gevangenen diej'm van jim breurs wegvoerd hebben weeromme, want jim hebben de argernis van de Heer over jim ofroepen." 12 Een stokmennig familie-ooldsten uut de stamme Efraïm, Azarja, de zeune van

Jochanan, Berechja, de zeune van Mesilemot, Jechizkia, de zeune van Sallum, en Amasa, de zeune van Chadlai, leupen de binnen trekkende legermacht integen 13 en zeden: "Breng de gevangenen niet hierhenne. As jim doen wat jim van doel binnen, beladen jim oons mit schuld in et zicht van de Heer. Jim zollen oonze zunden en schulden nog groter maeken, wiels oonze schuld now al zo groot is dat wi'j de argernis van de Heer opwekt hebben." 14 Hierop dreugen de soldaoten de gevangenen en de buit an de leiders en et anwezige volk over. 15 Speciaol daortoe anwezen manluden neumen de gevangenen onder heur hoede. Mit wat in de buit veurhanen was kliedden ze diegenen die naekend weren. Ze gavven heur kleraasie en schoenen, gavven heur te eten en te drinken, verzorgden heur wonnen en zetten diegenen die muuzem leupen op ezels. Zo begeleidten zi'j heur tot an de palmstad Jericho, an de greens mit et gebied van heur breurs, waornao ze weerommegongen naor Samaria.

16 Et was in diezelde tied dat keuning Achaz de hulp inreup van de keuning van Assyrië. 17 Ok de Edomieten weren jommes Juda binnen valen en hadden gevangenen wegvoerd. 18 En de Filistijnen hadden anvalen daon op verschillende steden in et heuvellaand en et Judese gedielte van de Negev. Zi'j hadden Bet-Semes, Ajjalon en Gederot, en Socho, Timna en Gimzo en de omliggende dörpen veroverd en heur daar vestigd. 19 De Heer hadde Juda vernederd omreden Achaz as keuning van de Israëlieten de zeden in Juda verwilderen laoten hadde en zien plicht in et zicht van de Heer naolaoten hadde. 20 Mar in plak van Achaz te helpen, vul keuning Tiglatpileser van Assyrië him an en dreef hi'j him in et nauw. 21 Achaz hadde weliswaar de tempel van de Heer, et keuninklik peleis en de huzen van de blispoters leeghaeld en de schatten an de keuning van Assyrië geven, mar toch kwam die him niet te hulp. 22 Doe hi'j zo in et nauw dreven was, begong hi'j, keuning Achaz, nog meer overtredings in et zicht van de Heer. 23 Hi'j brocht offers an de goden van Damascus, die him versleugen hadden,

want hi'j docht bi'j himzels: De goden van de keunings van Aram helpen heur volk wél. As ik heur offers breng, helpen zi'j mi'j vaaste ok. Mar zi'j brochten juist him en hiel Israël in et ongerede. ²⁴ Achaz haelde alle veurwarpen uut de tempel van God en sleug ze an stokken. Hi'j leut de tempel van de Heer sluten en zette alters op alle hoeken van de straoten van Jeruzalem. ²⁵ En hi'j targde de Heer, de God van zien veuroolden, nog veerder deur in alle steden van Juda offerplakken veur aandere goden in te richten.

²⁶ Alle veerdere biezunderheden over Achaz bin van begin tot aende optekend in et boek over de keunings van Juda en Israël. ²⁷ Doe hi'j wegraekte, wodde hi'j wel in Jeruzalem begreuve, mar niet bi'j-zet in de greven van de keunings van Israël. Zien zeune Jechizkia volgde him op.

Jechizkia nemt de tempel weer in gebruik

29Jechizkia was vuventwintig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Negenentwintig jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Zien moeke was Abia, de dochter van Zecharja. ² Hi'j dee wat goed is in de ogen van de Heer, krek zoas zien veurvader David daon hadde.

³ Al in de eerste maond van et eerste jaor van zien regering eupende hi'j de tempel van de Heer opni'j en leut hi'j de deuren maeken. ⁴ Hi'j reup de priesters en de Levieten bi'jenneer op et plein an de oostkaante van de tempel ⁵ en zee tegen heur: "Levieten, luuster! Heilig jim, zodat jim de tempel van de Heer, de God van jim veuroolden, wasken kunnen deur alles wat poeterig is uut et heiligdom weg te haelen. ⁶ Oonze veuroolden bin heur plicht in et zicht van de Heer niet naokommen. Ze hebben daon wat min is in de ogen van de Heer, oonze God, en heur van him ofkeerd. Ze hebben et huus van de Heer de rogge toekeerd en heur d'r niet meer om bekommerd. ⁷ Ze hebben alderdeegst de deuren van de veurhal ofsleuten en de laampen uitdaon, zodat d'r gien reukoffers of braandoffers meer brocht wodden kunnen in et heiligdom van de God van Israël. ⁸ Daoromme het

de argernis van de Heer Juda en Jeruzalem troffen. Hi'j het ze tot ofgrieslik veurbeeld maekt, en tot veurwarp van verschrikking en spot, zoas jim uut eigen onderviening weten. ⁹ Want daoromme ommes, bin oonze vaders sneuveld, en oonze zeunen, dochters en vrouwluden in gevangenschap wegvoerd. ¹⁰ Now dan, ik hebbe mi'j veurneumen et verbond mit de Heer, de God van Israël, te bekrachtigen, zodat hi'j zien argernis veren lat. ¹¹ An 't wark now, mien zeunen, want jim bin deur de Heer uutkeuzen om veur him dienst te doen en him offers te brengen."

¹² De Levieten traden an: Machat, de zeune van Amasai, en Joël, de zeune van Azarja, uut de familie van Kehat; van de naokommelingen van Merari: Kis, de zeune van Abdi, en Azarja, de zeune van Jehallelel; van de naokommelingen van Gerson: Joach, de zeune van Zimma, en Eden, de zeune van Joach; ¹³ van de naokommelingen van Elisafan: Simri en Jeïel; van de naokommelingen van Asaf: Zecharja en Mattanja; ¹⁴ van de naokommelingen van Heman: Jechiël en Simi; en van de naokommelingen van Jedutun: Semaja en Uzziël. ¹⁵ Ze reupen heur verwaanten bi'jenneer en heiligden heur om de tempel van de Heer te heiligen, zoas de keuning op gezag van de Heer beveulen hadde.

¹⁶ Doe gongen de priesters naor binnen. Ze zuverden de tempel van de Heer deur alle poeterige veurwarpen die ze d'r tegenkwammen naor buten te brengen, naor de veurtuun van de tempel. De Levieten neumen de poeterige veurwarpen over en voerden ze of naor de bedding van de Kidron, buten de stad. ¹⁷ Ze begonnen mit et zuveren op de eerste dag van de eerste maond, en op de achtste dag van die maond berieken ze de veurhal van de tempel. Daornao heiligden ze de tempel van de Heer acht daegen lange, en op de zestiende dag van de eerste maond weren ze klaor. ¹⁸ Doe meldden ze heur bi'j keuning Jechizkia en zeden: "We hebben de tempel van de Heer hielemaole zuverd, ok et braandofferalter en de taofel veur de toonbroden en et bi'jbeheurende gerei. ¹⁹ Al et tempelgerei dat keuning Achaz tiedens zien regering deur zien

overtredings ontwijded hadde, hewwe weer in odder maekt en heiligd. Alles staot klaor veur et alter van de Heer.”

20 De aanderemorgens vroeg reup keuning Jechizkia de stadskommedanten bi'jenneer en gong hi'j naor de tempel. 21 Ze neumen zeuven bollen, zeuven volwassen rammen en zeuven jonge rammen mit, en zeuven bokken as zuveringsoffer veur et keuningshuus, veur et heiligdom en veur Juda. Jechizkia beveelde de naokommelingen van Aäron, de priesters, de dieren te verbranen op et alter van de Heer. 22 Koenen wodden slaacht, en de priesters vongen et bloed op en geuten et tegen et alter. De volwassen rammen wodden slaacht, en de priesters geuten et bloed tegen et alter. De jonge rammen wodden slaacht, en de priesters geuten et bloed tegen et alter. 23 Daornao wodden de bokken veur et zuveringsoffer langs de keuning en de vertegenwoordigers van de gemienschap leided, die heur hanen op de dieren legden. 24 De priesters slaachtten ze en zuverden mit et bloed et alter van zunde om veur hiel Israël verzoening te bewarken. De keuning hadde jommies beveulen dat et zuveringsoffer en et braandoffer veur hiel Israël brocht wodden mosse. 25 Hi'j stelde de Levieten mit bekens, lieren en harpen op in de tempel van de Heer, naor et veurschrift van David, van Gad, de ziener van de keuning, en van de profet Natan (et veurschrift dat deur de Heer, deur zien profeten kenber maekt was), 26 en doe de Levieten mit de instermenten van David en de priesters mit de trompetten klaorstonnen, 27 beveelde Jechizkia de dieren op et alter te verbranen. Zo gauw et offer ansteuken wodde, klonk d'r trompetgeschal op en wodde et lied veur de Heer anheven, begeleided deur de instermenten van keuning David van Israël. 28 Et hiele braandoffer lange beug de hiele gemienschap him daele, wiels de meziek klonk en de trompetten schalden. 29 Doe et braandoffer an 't aende was, beugen ok de keuning en zien gezelschap heur daele. 30 Kuning Jechizkia en de raodsheren vreugen de Levieten de lof van de Heer te zingen mit de woorden van David en de ziener Asaf.

Zi'j zongen mit alle wille, en iederiene beug him in anbedding daele.

31 Daornao neum Jechizkia et woord en zee: “Jim hebben jim weer in dienst van de Heer steld. Breng now wat jim veur de vredesoffers en daankoffers mitneumen hebben naor de tempel van de Heer.” De hiele gemienschap kwam dieren brengen veur vredesoffers en daankoffers, en wie d'r klaor veur was ok veur braandoffers. 32 Alliend al veur et braandoffer veur de Heer wodden deur de gemienschap zeuventig koenen, honderd volwassen rammen en twiehonderd jonge rammen anbeuden, 33 en veerder wodden zeshonderd koenen en drieduzend schaopen en geiten as vredesoffer en daankoffer mitneumen. 34 Mar d'r weren te min priesters om alle dieren veur et braandoffer te villen. Daoromme wodden ze bi'j heur wark hulpen deur heur verwaanten, de Levieten, tot ok de overige priesters heur heiligd hadden. (De Levieten hullen heur jommies perciezer as de priesters an heur plicht om heur te heiligen.) 35 Behalven et grote tal dieren veur et braandoffer was d'r ok nog een protte vet van de dieren veur de vredesoffers en wien veur de bi'j et braandoffer heurende wienoffers.

Zo wodde de eredienst in de tempel van de Heer opni'j insteld. 36 Jechizkia en et hiele volk verheugden heur over wat de Heer veur heur daon hadde, want et was al mit al hiel vlogge in zien wark gaon.

Jechizkia herstelt de pesachviering in ere

30Jechizkia stuurde bosschoppers rond in hiel Israël en Juda en schreef ok brieven naor Efraïm en Manasse, waor hi'j iederiene in opreup om naor de tempel van de Heer in Jeruzalem te kommen om an de Heer, de God van Israël, et pesachoffer op te dregen. 2 De keuning hadde him, saemen mit zien raodsheren en de volksvergeerdering van Jeruzalem, beugen over de meugelijkheid om Pesach te vieren in de twiede maond. 3 Et was jommies niet meugelik west om Pesach te vieren op de vaastestelde tied, omreden heur doe niet genoeg priesters heiligd hadden en et volk niet in Jeruza-

lem bi'jenneer was. 4 Naodat dit veurstel deur de keuning en de volksvergeerdering anneumen was, 5 besleuten ze om in hiel Israël, van Berseba tot Dan, ommeroeppen te laoten dat et volk naor Jeruzalem kommen mos om an de Heer, de God van Israël, et pesachoffer op te dregen. Veur die tied hadden ze dat jommies niet gezaemelik daon, hoewel et zo veurschreven was.

6 De bosschoppers gongen mit de brieven van de keuning en zien raodsheren hiel Israël en Juda rond en verspreidden in opdracht van de keuning disse oproep: "Israëlieten, keer weeromme naor de Heer, de God van Abraham, Isaak en Israël, dan zal hi'j weerommekeren naor jim die an de greep van de keuning van Assyrië ontkommen binnen. 7 Wees niet zoas jim veuroolden en jim verwaanten die heur plicht in et zicht van de Heer, de God van jim veuroolden, niet naokwammen. Heur het hi'j, zoas jim uut ondervining weten, tot ofgrieslik veurbeeld maekt. 8 Wees dan ok niet langer stiems, zoas jim veuroolden dat weren, mar betuug de Heer trouw en kom naor zien heiligdom, dat hi'j veur iewig heiligt het, om de Heer, jim God, te dienen. Dan zal hi'j zien argernis van jim ofkeren. 9 Want aj'm weerommekeren tot de Heer, zullen jim verwaanten en je kiender genaodig behandeld wodden deur diegenen die heur wegvoerd hebben, en zullen zi'j weer naor dit laand weerommekeren meugen. De Heer, jim God, is ommes genaodig en liefdelik; as jim naor him weerommekeren, zal hi'j him niet van jim ofkeren."

10 Mit disse bosschop gongen de bosschoppers in et gebied van Efraïm en Manasse van stad tot stad, tot an Zebulon toe, mar ze wodden uutlachen en bespot.

11 Alliend mar een peer meensken uut Aser, Manasse en Zebulon beugen et heufd en kwammen naor Jeruzalem toe. 12 Mar in Juda gaf et volk, deur toedoen van God, ienperig geheur an de oproep die de keuning en de raodsheren op gezag van de Heer daon hadde.

13 Een protte meensken kwammen bi'jenneer in Jeruzalem om in de twiede maond et feest van et Ongezoerde brood te vieren; ze kwammen manmachtig.

14 Eerst haelden ze de alters die in Jeruzalem stonnen vot, ok alle reukofferalters, en smeten die in de bedding van de Kidron.

15 Daornao slaachtten ze op de veertiende dag van de twiede maond de dieren veur et pesachoffer. Beschaemzem hadden de priesters en de Levieten heur heiligt en braandoffers brocht in de tempel van de Heer. 16 Zi'j neumen heur vaaste plakken in, zoas beschreven staon in de wet van Mozes, de godsman, en de priesters geuten et bloed uut dat de Levieten heur angavven. 17 Wiethoevule dielnemers hadden heur niet veur de heilige plechtighied zuverd. Daoromme hadden de Levieten tot opdracht om et pesachlaom te slaachten veur iederiene die niet kouster was en et dan ok niet zels an de Heer wijden kon. 18 Wiethoevule meensken, uut onder andere Efraïm, Manasse, Issachar en Zebulon, hadden heur dan ok niet kouster maekt mar toch van et pesachoffer eten, hoewel dat eins verbeuden was. Mar Jechizkia had veur heur bidded mit de woorden: "Mag de Heer in zien goedhied vergeving geven 19 an ieder wie zien hatte eupenstaot veur God, de Heer, de God van zien veuroolden, ok an diegenen die heur niet hullen hebben an de zuverhiedsveurschriften die in et heiligdom gellen." 20 En de Heer verheurde Jechizkia en vergaf et volk.

21 Hatstikke bliede vierden de in Jeruzalem bi'jenneer kommen Israëlieten zeuven daegen lange et feest van et Ongezoerde brood. Dag an dag loofden de Levieten en de priesters de Heer deur klaankrieke instermenten veur de Heer te bespeulen. 22 Jechizkia prees de Levieten om de kundighied waor zi'j de Heer mit dienden. De hiele zeuven daegen van et feest wodden d'r vredesoffers brocht en beleed et volk trouw an de Heer, de God van de veuroolden. 23 Doe besleut de volksvergeerdering om nog zeuven feestdaegen of te kondigen, en vol bliedschop vierde et volk nog zeuven daegen feest. 24 Jechizkia, keuning van Juda, hadde an de gemienschop nog duzend bollen en zeuwenduzend schaopen en geiten te beschikking steld en de raodsheren gavven nog es duzend bollen en tienduzend schaopen en geiten, en opni'j hadden

wiethoevule priesters heur heiligd. 25 De hiele gemienschop van Juda vierde feest mit de priesters en de Levieten, saemen mit de hiele gemienschop die uut Israël kommen was, en mit de vrenden uut Israël en Juda. 26 D'r weren een protte blide gezichten in Jeruzalem, want sund de tied dat Salomo, de zeune van David, in Israël regeerde, was zoks niet meer in Jeruzalem veurkommen. 27 De Levitische priesters zegenden et volk en heur stemme wodde heurd, want heur gebed steeg op tot in God zien heilige huus, de hemel.

31 Doe et feest oflopen was, trokken alle anwezige Israëlieten naor de steden van Juda. In hiel Juda en Benjamin en in hiel Efraïm en Manasse smeten ze de gewijde stienen stokkend, hakten ze de Asjerapaolen omme en sloopten ze de offerplakken en alters. Eerst doe d'r niet iene meer over was, gongen de Israëlieten weeromme naor huus, ieder naor zien eigen woonplak en bezittings.

Jechizkia regelt de bi'jdregen veur de tempel

2 Jechizkia leut de priesters en de Levieten in dienstofdielings antreden en wees de verschillende ofdielings heur taeken. Zi'j weren verantwoordelik veur de braandoffers en vredesoffers en mossen binnen de poorten van et kaamp van de Heer dienst doen en de lofzang verzorgen.

3 De keuning ston van now of uut zien eigen vermogen een vaaste bi'jdrege of veur de braandoffers die in de wet van de Heer veurschreven binnen, liekegoed de braandoffers die alle morgens en aovens opdreugen wodden, as de braandoffers op sabbat, ni'jemaone en aandere belangrieke feestdaegen. 4 Et volk, de inwoners van Jeruzalem, dreug hi'j op om heur bi'jdrege of te staon veur et onderhoold van de priesters en de Levieten, zodat zi'j heur hielemaole wijden konnen an de wet van de Heer. 5 Zo gauw dit bevel ofkondigd was, stonnen de Israëlieten mit gulle haand vruchten van de ni'je oogst of, van heur graon, wien, eulie en vruchtenstroop en alle aandere gewassen van et laand, en leverden ze roemhattig een tiende van

heur oogst in. 6 Ok de Israëlieten en Judeners die in de aandere steden van Juda woonden, leverden heur bi'jdrege: een tiende van heur koenen, schaopen en geiten en de as heilige gaoven an de Heer, heur God, gewijde tienden. D'r wodden alderbastendste veurraoden opsleugen: 7 in de dadde maond wodde begonnen mit et anleggen van de veurraoden, en tot in de zeuvende maond gongen ze daor mit deur.

8 Doe Jechizkia en de raodsheren kien kwammen en zaggen hoe hoge de veurraoden opstaepeld laggen, dankten ze de Heer en zien volk Israël. 9 Jechizkia infermeerde bi'j de priesters en de Levieten naor de veurraoden, 10 en de hogepriester Azarja, uut de familie van Sadok, vertelde him: "Vanof et eerste memment dat d'r heffing veur de tempel van de Heer ofdreugen wodde, hebben wi'j d'r van eten tot we in de zae weren, en we hullen alderdeegst nog over. De Heer het zien volk wel zegend, dawwe zovule overholen hebben kund!" 11 Jechizkia beveelde dat in de tempel van de Heer de veurraadkaemers in odder brocht wodden mossen. Doe dat gebeurd was, 12 wodde alles wat ofdreugen wodde, dus de tienden en de heilige gaoven, de hieltied daorhenne brocht. De Leviet Konanjahu wodde belast mit et toezicht op de gang van zaeken en zien breur Simi was zien plaetsvervanger. 13 Zi'j hadden de leiding over Jechiël, Azazjahu, Nachat, Asaël, Jerimot, Jozabad, Eliël, Jismachjahu, Machat en Benaja, die ok deur keuning Jechizkia en de hogepriester Azarja benuumd weren. 14 De Leviet Kore, de zeune van Jimna en huder van de Oostpoort, was belast mit de distribusie van de an God geven gaoven, dus de an de Heer ofdreugen heffings en de alderheiligste gaoven. 15 In de aandere steden waar de priesters woonden wodde hi'j daor trouw in hulpen deur Eden, Minjamin, Jesua, Semaja, Amarja en Sechanja: zi'j zorgden veur et verpatten an heur verwaanten, ongeacht de ofdieling waar die toe heurden en ongeacht heur leeftied. 16 (Van disse families stonnen jommes alle personen van et mannelik geslacht van drie jaor en oolder as priester

inschreven.) Zo kreeg iederiene zien pat, dan ok niet allieënd diegenen die neffens et dienstreuster van heur ofdieling heur dagtaek in de tempel van de Heer deden.

17 De priesters weren riggestreerd per familie, mar de Levieten weren indield naor ofdieling en wodden eerst riggestreerd as zi'j op de leeftied van twintig jaor waarlik heur dienst doen gongen. 18 De hiele groep wodde mit et hiele gezin riggestreerd, vrouwluden, zeunen en dochters inbegrepen, want ze weren deur et ambt van de Levieten heilighd. 19 Veur de priesters, de ofstammelings van Aäron, die op de weidegronden bi'j heur steden wonden, wodde de distribusie van eteri'je onder de mannelike leden van de priesterfamilies en de riggestreerde Levieten per stad regeld deur speciaal daortoe anwezen personen.

20 Op disse maniere stelde Jechizkia in hiel Juda odder op zaeken. Hi'j dee wat goed is in de ogen van de Heer, zien God, en bewees him trouw. 21 Alles wat hi'j in zien streven om God te dienen onderneem veur de dienst in de tempel en veur de naoleving van God zien wet en geboden, dee hi'j mit volle overgaove, en daordeur brocht hi'j et tot een goed aende.

Jeruzalem deur Sanherib bedriegd

32 Naodat Jechizkia mit disse maotregels de Heer trouw bewezen hadde, vul keuning Sanherib van Assyrië Juda binnen en belegerde de versterkte steden, d'r van overtuugd dat hi'j ze mit geweld innemen kunnen zol. 2 Jechizkia begreep dat et in Sanherib zien bedoeling lag om Jeruzalem an te valen, 3 en daoromme stelde hi'j an zien raadsheren en legeraanvoerdere veur om de buten de stad gelegen bronnen of te dekken. Ze weren et mit him iens 4 en brochten wiethoevule meensken in 't geweer om alle bronnen of te dekken en de bewaeteringskenalen of te sluten, "want," zeden ze, "waoromme zol de keuning van Assyrië, as hi'j mit zien legermacht hier ankomt, een overdaad an waeter vienen moeten?" 5 Jechizkia brocht de verdediging op volle sterkte: hi'j rippereerde de zwakke plakken in de

stadsmure, verhoogde de torens, gooide buten de mure nog een tweede wal op en versterkte et Millobolwark van de Davidsburch. Ok leut hi'j een protte waopens en schilden maeken. 6 Hi'j benuumde legeraanvoerdere, en naodat hi'j et hiele leger op et plein bi'j de stadspoort bi'jenneer reupen hadde, praotte hi'j heur moed in mit disse woorden: 7 "Wees vastberaoden en staandvaestig. Laot jim deur de keuning van Assyrië en de grote legermacht die hi'j bi'j him het gien angst anjaegen, want wi'j bin starker as hi'j: 8 hi'j verlat him op meenselike kracht, mar wi'j wodden hulpen deur de Heer, oonze God, die veur oons vecht." Deur disse woorden van Jechizkia, keuning van Juda, vuulde et leger him starkt.

9 Kot daornao stuurde keuning Sanherib van Assyrië, die op dat stuit mit hiel zien legermacht Lachis belegerde, boschoppers naor Jeruzalem om an keuning Jechizkia van Juda en alle Judeners die in de stad weren disse bosschop over te brengen: 10 "Dit zegt Sanherib, keuning van Assyrië: "waor ontlienen jim et vertrouwen an om in et belegerde Jeruzalem te blieden? 11 Jechizkia wil jim zeker van honger en dust ommekommen laoten deur jim veur te spiegelen dat de Heer, jim God, jim uut de greep van de keuning van Assyrië redden zal! 12 Het hi'j, Jechizkia niet krek, zien offerplakken en alters wegghaelen laoten? Jechizkia het omme tegen de bevolking van Juda en Jeruzalem zegd dat ze mar veur ien alter op 'e kni'jen mochten en allieënd daor heur offers brengen mochten. 13 Weej'm dan niet wat ik en mien veuroolden daon hebben mit de volken van de lanen die we binnen vullen? Die andere volken bin toch ok niet deur heur goden uut mien hanen redded? 14 As gien inkelde god zien volk uut mien hanen redden kund het as et ienkeer an de genaode van mien veuroolden overleverd was, hoe zol jim God jim dan redden kunnen? 15 Now dan, laot jim deur Jechizkia gien rad veur ogen dri'jen, laot jim deur him niks veurspiegelen en hecht gien geleuf an wat hi'j zegt, want gien inkelde god, van om et even wat volk of keuninkriek, is in staot bleken

om zien volk uut hanen van mi'j of mien veuroolden te redden, dat hoe zol jim God jim iens uut mien hanen redden kunnen?" 16 Zoksoorte en nog aandere dingen zeden de bosschoppers van Sanherib over God, de Heer, en zien knecht Jechizkia. 17 Sanherib hadde ok een brief schreven waor hi'j de Heer, de God van Israël, in huunde deur over him te zeggen: "Zoas de goden van aandere lanen heur volk niet uut mien hanen redden kund hebben, zo zal ok de God van Jechizkia zien volk niet uut mien hanen redden kunnen." 18 Luudkeels, en in et Judees, bedreugen de bosschoppers de inwoners van Jeruzalem, die op de stadsmure mitluusterden. Zi'j wullen heur schrik en angst anjaegen om zo de stad makkeliker veroveren te kunnen. 19 Ze praoten over de God van Jeruzalem in dezelde woorden as over de goden van de aandere volken op eerde, die deur meenskehanen maekt weren.

20 Vanwegens disse driegementen beden keuning Jechizkia en de profeet Jesaja, de zeune van Amos, de hemel om hulp. 21 Doe stuurde de Heer een engel, die alle oefende strieders, anvoerders en bevelhebbers in et kaamp van de keuning van Assyrië uutroeide. Diepe vernederd gong Sanherib weeromme naor zien laand. Daor wodde hi'j, doe hi'j de tempel van zien god ingong, deur zien eigen zeunen ommebrocht.

22 De Heer reddede Jechizkia en de inwoners van Jeruzalem dan ok uut de hanen van Sanherib, de keuning van Assyrië. Zo reddede hi'j heur uut de hanen van al heur anvallers en verschafte hi'j heur rust an de greenzen. 23 Een protte kwammen naor Jeruzalem om de Heer offergaoven te brengen en om keuning Jechizkia van Juda, die nao disse gebeurtenissen bi'j de aandere volken slim in anzien stegen was, dure geschenken an te bieden.

Et veerdere verloop van de regering van Jechizkia

24 Omdebi'j dezelde tied wodde Jechizkia dodelik ziek. Hi'j biddede tot de Heer, en

die gaf him bescheid en gaf him een teken. 25 Mar Jechizkia was zo eigenwies wodden dat hi'j him niet dankber toonde veur de weldaad die him bewezen was. Zo reup hi'j God zien argernis over him of, en ok over hiel Juda en Jeruzalem. 26 Mar omreden Jechizkia et heufd beug en zien trots veren leut, en de inwoners van Jeruzalem mit him, het de argernis van de Heer heur niet troffen zolange Jechizkia leefde.

27 Jechizkia vergeerde een hiele protte riekdom en roem. Hi'j leut schatkaemers bouwen veur zulver, goold, edelstienen, roekersgoed, schilden en verschillende aander duur goed, 28 veurraodschuren veur de opbrengst an graon, wien en eulie, en stallen veur verschillende soorten vee, waor hi'j zien kudden in onderbrocht. 29 Hi'j bouwde verschillende steden en fokte een hiele protte schaopen, geiten en koenen. Zo gaf God him een slim groot vermogen. 30 Et was ok Jechizkia die de boverste uutmondung van de Gichonbron ofsleut en al et waeter ondergroons kenaliseerde om et an de westkaante van de Davidsburcht op te vangen. Jechizkia slaegde in alles wat hi'j onderneum. 31 En de keer dat d'r bosschoppers van de vosten van Babyionië kommen weren (ze weren sturd om naovraoge te doen an de haand van et teken dat in et laand waorneumen was): doe hadde God him alliend mar verlaoten om him op de proef te stellen en zo te weten te kommen wat d'r in zien hatte ommegong.

32 Veerdere biezunderheden over Jechizkia en de bewiezen van zien trouw bin vaastelegd in de droombeelden van de profeet Jesaja, de zeune van Amos, zoas optekend in et boek over de keunings van Juda en Israël. 33 Doe hi'j wegraekte wodde hi'j bi'j zien veuroolden begreuve an de weg naor de greven van de naokommelingen van David. Hiel Juda en Jeruzalem kwammen him de laeste ere bewiezen. Zien zeune Manasse volgde him op.

De regering van Manasse

33 Manasse was twaelf jaor oold doe hi'j keuning wodde. Vuvenvuufftig jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. 2 Hi'j dee wat min is in de ogen van de Heer: hi'j gaf him over an de ofgrieslike praktieken van de volken die de Heer veur de Israëlieten verdreven hadde. 3 Hi'j rippereerde de offerplakken die zien vader Jechizkia slopen laoten hadde, richtte ni'je alters op veur de Baäls en maekte ni'je Asjerapaolen. Hi'j anbad de hemellichems en diende die. 4 Hi'j richtte alters op in de tempel van de Heer, waor de Heer van zegd hadde: "In Jeruzalem zal mien naeme veur altied wonen," 5 en plaetste op de beide veurtunen van de tempel alters veur de hemellichems. 6 Hi'j verbrande zien zeunen as offer in et Hinnomdal en leut him in mit wolkschouweri'je, wicheleri'je, toveri'je, geestebezwering en waorzeggeri'je. Hi'j targde de Heer deur almar te doen wat min is in zien ogen. 7 Zo leut hi'j bi'jglikees een godebeeld houwen, dat hi'j een plak gaf in de tempel waor God van tegen David en zien zeune Salomo zegd hadde: "In disse tempel, in Jeruzalem, dat ik uut alle steden van Israël zien stammen uutkeuzen hebbe, za'k veur altied mien naeme wonen laoten. 8 Ik zal d'r veur zorgen dat de Israëlieten in giener-tied meer verjacht wodden uut et laand dat ik jim veuroolden toewezen hebbe, mar dan moeten zij heur wel hollen an alles wat ik heur opdreugen hebbe: de wetten, bepaolings en regels die ik heur deur de mond van Mozes oplegd hebbe." 9 Mar Manasse verleidde Juda en de inwoners van Jeruzalem d'r toe om nog meer kwaod te doen dan de volken die de Heer veur heur uutroeid hadde.

10 De Heer zee waarschouwende woorden tegen Manasse en et volk, mar ze schonken gien andacht an zien woorden.

11 Doe stuurde de Heer de anvoerders van de keuning van Assyrië mit zien leger op heur of. Zij bedwongen Manasse mit haoken, boeiden him mit broonzen ketens en neumen him mit naor Baobel.

12 Doe Manasse zo in et nauw dreven was, perbeerde hi'j de Heer, zien God,

mild te stemmen deur him veur de God van zien veuroolden onderdaonig op te stellen. 13 Hi'j biddede tot God, en God leut him overhaelen en verheurde zien smeekbede. Hi'j leut him weerommegaon naor Jeruzalem en herstelde him in zien macht. Doe erkende Manasse dat de Heer God is.

14 Nao zien weerommekommen bouwde hi'j een twiede mure om de Davidsburch, westelik van de Gichonbron in et dal, om de Ofel henne, tot an de Vispoort. Hi'j leut de mure hoge optrekken. In alle vestingsteden van Juda stesjoneerde hi'j bevelhebbers. 15 Hi'j haelde de vremde goden en et houwde beeld uut de tempel van de Heer weg, breuk alle alters of die hi'j op de tempelbarg en in Jeruzalem oprichten laoten hadde, en gooide alles buten de stad vot. 16 Naodat hi'j et alter van de Heer in odder brocht hadde, brocht hi'j d'r vredesoffers en een dankoffer. Ok dreug hi'j de Judeners op om de Heer, de God van Israël, te dienen. 17 Toch bleef et volk offers brengen op de offerplakken, mar alliend an de Heer, heur God.

18 Veerdere biezunderheden over Manasse, over zien gebed tot zien God en de woorden die de zieners in de naeme van de Heer, de God van Israël, tegen him zeden, staon in de kronieken van de keunings van Israël. 19 Zien gebed en hoe de Heer him deur him overhaelen leut, mar ok al zien zunden en overtredings, hoe hi'j veurdat hi'j gedwee op verschillende plakken offerplakken bouwen leut en Asjerapaolen en godebeelden oprichtte, bin optekend in de geschriften van Chozai. 20 Doe hi'j wegraekte, wodde hi'j bi'j zien veuroolden begreuen in zien peleis. Zien zeune Amon volgde him op.

De regering van Amon

21 Amon was twienentwintig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Twie jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. 22 Krek as zien vader Manasse dee hi'j wat min is in de ogen van de Heer. Hi'j brocht offers veur alle godebeelden die zien vader Manasse maeken laoten hadde en diende die. 23 Mar

hi'j gedreug him niet nederig veur de Heer, zoas zien vader Manasse daon hadde. Slimmer nog, hi'j, Amon, laedde nog vule meer schuld op him. ²⁴ Zien knechten beraomden een anslag op him en brochten him in zien peleis omme. ²⁵ Mar et volk brocht iederiene omme die tegen keuning Amon saemenspand hadde en reup zien zeune Josia tot zien opvolger uut.

De regering van Josia

34 Josia was acht jaor oold doe hi'j keuning wodde. Ienendattig jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. ² Hi'j volgde et veurbeeld van zien veurvader David en hul him daoran: hi'j dee wat goed is in de ogen van de Heer. ³ Vanof et achtste jaor van zien regering – hi'j was doe nog een jongkerel – richtte hi'j him naor de God van zien veurvader David. En in et twaelfde jaor begon hi'j Juda en Jeruzalem te ontdoen van de offerplakken, de Asjerapaolen en de sneden en geuten beelden. ⁴ Hi'j zag d'r persoonlijk op toe dat de alters veur de Baäls daelehaeld wodden. Hi'j haelde ok de wierookalters die daor bovenop stonnen daele, sleug de Asjerapaolen en de godebeelden an stokken en verpulverde ze. Et stof stri'jde hi'j uut over de greven van diegenen die d'r offers an brocht hadden, ⁵ en de geraemtes van de priesters verbrande hi'j op heur alters. Zo zuverde hi'j Juda en Jeruzalem. ⁶ In de steden van Manasse en Efraïm en van Simeon tot in Naftali leut hi'j de heilighdommen deurzuken. ⁷ In hiel Israël haelde hi'j de alters en de Asjerapaolen daele, sleug hi'j de beelden an stokken en verpulverde ze, en haelde hi'j de wierookalters daele. Doe gong hi'j naor Jeruzalem weeromme.

⁸ In et achttiende jaor van zien regering, die in et teken ston van de zuvering van et laand en de tempel, gaf Josia an Safan, de zeune van Asaljahu, Maäseja, de stadskommedant, en kaanselier Joach, de zeune van Joachaz, de opdracht om de tempel van de Heer, zien God, te herstellen. ⁹ Zi'j gongen naor de hogepriester Chilkia veur de overdracht van et zulver

dat deur et volk van Manasse, Efraïm en de rest van Israël en et volk van Juda en Benjamin en de inwoners van Jeruzalem veur de tempel ofdreugen was en deur de Levieten die de ingang bewaeken in ontvangst neumen was. ¹⁰ Ze gavven et an de bouwmeesters die mit et wark an de tempel belast weren, en die mossen et weer an de meensken geven die de tempel rippeerden en opknaptten, ¹¹ et haandwarkersvolk en de bouwers, zodat zi'j uuthouwde stien en zwaore balkens antugen konnen om et tempelkompleks, dat deur de keunings van Juda verrinneweerd was, van ni'je dakspanten te veurzien. ¹² De manluden deden heur wark hiel percies. Ze stonnen onder leiding van Jachat en Obadja, Levieten uut de familie van Merari, en Zecharja en Mesullam uut de familie van Kehat. Aandere Levieten, allemaole slim begaon in et bespeulen van meziekinstumenten, ¹³ hadden de leiding over de sjouwers. Zo ston alle warkvolk, ongeacht et wark dat ze deden, onder leiding van Levieten. Weer aandere Levieten weren schriever, griffier of poortwaachter.

¹⁴ Bi'j et te veurschien haelen van et zulver dat an de tempel ofdreugen was, vun de priester Chilkia een boekerolle mit de tekst van de wet van de Heer die deur Mozes overleverd was. ¹⁵ Chilkia zee tegen hofschriever Safan: "Ik hebbe hier in de tempel van de Heer een boekerolle vunnen mit de tekst van de wet." Safan neum et boek in ontvangst ¹⁶ en brocht et naor de keuning. Eerst brocht hi'j de keuning verslag uut: "Alles wat jow je knechten opdreugen hebben, is gebeurd. ¹⁷ Et zulver dat in de tempel van de Heer beweerd wodt, is te veurschien haeld en an de bouwmeesters en et warkvolk overhaandigd." ¹⁸ Doe vertelde hi'j dat de priester Chilkia him een boekerolle geven hadde, en hi'j begon de keuning d'r uut veur te lezen. ¹⁹ Bi'j et heuren van de tekst van de wet scheurde de keuning zien kleren. ²⁰ Hi'j beveelde Chilkia, Achikam, de zeune van Safan, Abdon, de zeune van Micha, de hofschriever Safan en zien persoonlijke knecht Asaja: ²¹ "Gao veur mi'j en et volk dat in Israël en Juda overbleven is de Heer vraogen over de inhoud van

de boekerolle die we vunnen hebben, want et kan niet anders of de Heer zal zien lelken over oons uutstotten omreden onze veuroolden heur niet hullen hebben an de woorden van de Heer en niet naoleefd hebben wat in dit boek schreven staot.”

22 Chilkia gong mit de knechten van de keuning naor de profete Chulda, de vrouw van Sallum. Sallum was de zeune van Tokhat, de zeune van Chasra; hi’j beherde de priesterklerin. Chulda woonde in et ni’je stadsdiel van Jeruzalem. Doe ze heur alles verteld hadden, 23 zee Chulda tegen heur: “Dit zegt de Heer, de God van Israël: Zeg tegen diegene die jim naor mi’j toestuurd het: 24 “Dit zegt de Heer: Ik zal onheil brengen over disse stad en heur bewoners, ik zal alle vervlukings die beschreven staon in et boek dat an de keuning van Juda veurlezen is, uitvoeren.

25 Dat doe ik omreden zi’j heur van mi’j ofkeerd hebben en offers braand hebben veur aandere goden en mi’j plaogd hebben mit de beelden die ze maekt hebben. Mien argernis zal over disse stad uutstot wodden en niet meer doven.” 26-27 En tegen de keuning van Juda persoonlijk, die jim stuurd het om de Heer te vraogen, moej’m zeggen: “Dit zegt de Heer, de God van Israël: Ie hebben je hatte eupensteld veur de woorden diej’ heurd hebben. Ie hebben je nederig opsteld doe ie heurden wat ik over disse stad en heur inwoners zegd hebbe. Ie hebben je veur mi’j vernederd, je klerin scheurd en veur mi’j goeld. Daoromme he’k ok naor jow luusterd – zegt de Heer. 28 Ie zullen in vrede wegraeken en bi’j je veuroolden begreuen wodden. Ie zullen niet mit eigen ogen hoeven an te zien hoe ik onheil breng over disse stad en heur inwoners.””

Naodat ze dit bescheid an de keuning overbrocht hadden, 29 leut de keuning de ooldsten van Juda en Jeruzalem bi’j him kommen. 30 Mit alle inwoners van Juda en Jeruzalem, de priesters en de Levieten, kotomme, de hiele bevolking, van hoge tot lege, gong naor de tempel van de Heer. Daor leesde hi’j heur de hiele tekst veur van et verbondsboek dat in de tempel vunnen was. 31 Staonde op zien vaaste

plak bekrachtigde hi’j in et bi’jwezen van de Heer et verbond. Hi’j zweerde dat hi’j de Heer volgen zol en him gehiel en al hollen zol an zien geboden, veurschriften en bepaolings, om zo et verbond dat in disse boekerolle vaastelegd was, mit hatte en ziel nao te leven. 32 Hi’j leut iederiene uut Jeruzalem en Benjamin him hierbi’j ansluten. Van doe of an hullen de inwoners van Jeruzalem heur weer an et verbond mit God, de God van heur veuroolden. 33 In alle gebieden die an de Israëlieten toeheurden, maekte Josia een aende an de ofgrieslike praktieken, en hi’j verplichtte alle Israëlieten om de Heer, heur God, te dienen. Zolange hi’j leefde, bin ze de Heer, de God van heur veuroolden, trouw bleven.

Pesachviering

35 Josia vierde in Jeruzalem Pesach veur de ere van de Heer. Op de veertiende dag van de eerste maond wodden de dieren veur et pesachoffer slaacht. 2 Hi’j leut de priesters antreden om heur taeken uut te voeren en vierde heur an om heur dienst in de tempel van de Heer plichtsgetrouw te volbrengen. 3 En de Levieten, die hiel Israël onderwiezen en veur de dienst van de Heer heiligd binnen, dreug hi’j op: “Zet de heilige ark daele in de tempel die keuning Salomo van Israël, de zeune van David, bouwd het. Jim hoeven de ark niet meer op jim schoolers mit te dregen. Van now of kuj’m jim hielemaole wijden an de dienst van de Heer, jim God, en zien volk Israël. 4 Laot iedere familie en ofdieling zien plak innemen, overienkomstig de veurschriften van keuning David van Israël en zien zeune Salomo. 5 Veur iedere groep families van jim volksgenoten moet in et heiligdom een ofdieling van de Levitische families klaorstaon. 6 Slaacht de dieren veur et pesachoffer. Heilig jim en maek et pesachoffer veur jim volksgenoten klaor zoas de Heer et deur Mozes beveulen het.” 7 Kuning Josia hadde veur alle anwezigen van et gewone volk uut zien eigen vermogen dieren veur et pesachoffer te beschikking steld, dattigduzend laomer en geities, en

butendat nog drieduzend koenen. 8 Ok de raodsheren van de keuning stelden mit gulle haand bi'jdregen te beschikking van et volk, de priesters en de Levieten. Chilkia, Zecharja en Jechiël, die in de tempel van God de leiding hadden, gavven zesentwintighonderd dieren die as pesachoffer geschikt weren an de priesters en driehonderd koenen. 9 De leiders van de Levieten, Konanjahu en zien breurs Semaja en Netanel, Chasabja, Jeïel en Jozabad, stelden vuufduzend laomer en geities en vuufhonderd koenen ter beschikking van de Levieten.

10 Doe alles veur de dienst in odder brocht was, de priesters heur vaaste plakken inneumen hadden en de Levieten heur per ofdieling opsteld hadden, zoas de keuning beveulen hadde, 11 wodden de dieren veur et pesachoffer slaacht. De priesters geuten et bloed uut en de Levieten vilden de offerdieren. 12 Ze sneden ok de patten d'r uut die verbraand wodden mossen en verpatten onder de families van et gewone volk, zodat die ze an de Heer anbieten konnen zoas in et boek van Mozes veurschreven is. Etzelde gebeurde mit de koenen. 13 Et vleis veur et pesachoffer wodde, aandere as dat veur de overige offers, dat in kookpotten, pannen en schaelen klaormaekt wodde, boven et vuur reusterd, zoas de regel veurschrift, en drekt onder et volk uutdield. 14 Daornao maekten de Levieten ok veur heurzels en veur de priesters et pesachmaol klaor. De priesters, de naokommelingen van Aäron, weren jommes tot in de naacht doende de vette patten van de offers te verbranen. Daoromme maekten de Levieten behalven veur heurzels ok veur de priesters et pesachoffer klaor. 15 Ok de zangers, de naokommelingen van Asaf, konnen op heur post blieden, zoas keuning David en zien zieners an Asaf, Heman en Jedutun beveulen hadden, krek as de poortwachters die bi'j alle poorten opsteld stonnen. D'r was niks dat heur d'r van weerhul om heur plicht te doen, want heur verwaanten, de Levieten, maekten veur heur et pesachoffer klaor.

16 Zo herstellde et volk die dag op bevel van keuning Josia de dienst an de Heer

in ere deur Pesach te vieren en offers te brengen op et alter van de Heer. 17 Alle anwezige Israëlieten vierden Pesach en daornao et feest van et Ongezoerde brood, zeuven daegen lange. 18 Sund de daegen van de profeet Samuel was Pesach in Israël niet meer op disse maniere vierd. Gienend van Israël zien keunings hadde Pesach vierd zoas Josia dat now dee mit de priesters en de Levieten en iederiene die uut Juda en Israël kommen was en de inwoners van Jeruzalem. 19 Et was in et achttiende regeringsjaor van Josia dat Pesach weer op disse maniere vierd wodde.

De dood van Josia

20 Nao dit alles, naodat Josia in de tempel odder op zaeken steld hadde, gebeurde et dat keuning Necho van Iegypte optrok om slag te leveren bi'j Karkemis an de Eufraat. Josia trok him integen. 21 Keuning Necho stuurde him bosschoppers mit et bericht: "Wat willen jow van mi'j, keuning van Juda? Et is niet tegen jow dat ik optrek, mar tegen et keuningshuus waar ik mit in oorlog bin. God het mi'j zegd dat ik anmaeken mos. Jow kun jow beter niet mingen in de zaeken van God, die an mien kaante staot, aandere zal hi'j jow verdistreweren." 22 Mar Josia trok him niet weeromme, mar verstruupte him om mit Necho slag te leveren. Hi'j luus-terde niet naor wat Necho op gezag van God zegd hadde, mar gong in de vlakke van Megiddo tot de anval over. 23 Hi'j wodde deur bogeschutters raekt en reup doe zien knechten toe: "Hael mi'j hier weg, ik bin zwaor gewond." 24 Zien knechten haelden him van zien striedwaegen, legden him op zien andere waegen en brochten him naor Jeruzalem. Daor raekte hi'j uut de tied, en hi'j wodde bi'j zien veuroolden begreuen. Hiel Juda en Jeruzalem rouwde over Josia. 25 Jeremia dichtte een klaegzang op him, en tot op de dag van vandaeg is et in Israël de gewoonte dat de zangers en zangeressen Josia in heur klaeglieden bezingen. Ze bin optekend in et boek van de Klaeglieden. 26 Veerdere biezunderheden over Josia en de bewiezen van zien trouw an de wet

van de Heer ²⁷ bin van begin tot et aende optekend in et boek over de keunings van Israël en Juda.

36 Josia zien zeune Joachaz wodde deur et volk in Jeruzalem as opvolger van zien vader tot keuning uutroepen.

De regering van Joachaz

2 Joachaz was drienentwintig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Drie maonden regeerde hi'j in Jeruzalem. 3 Doe wodde hi'j ofzet deur de keuning van Iegypte, die et laand een schatting oplegde van honderd telent zulver en iene telent goold. 4 De keuning van Iegypte stelde Joachaz zien breur Eljakim as keuning van Juda en Jeruzalem an en veraanderde zien naeme in Jojakim. Joachaz zels wodde deur Necho mitneumen naor Iegypte.

De regering van Jojakim

5 Jojakim was vuventwintig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Elf jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. Hi'j dee wat min is in de ogen van de Heer, zien God.

6 Keuning Nebukadnessar van Babyloonië gong mit him de de stried an, neum him gevangen, boeide him mit broonzen kettens, en neum him mit naor Baobel. 7 Nebukadnessar neum ok veurwarpen uut de tempel van de Heer mit en gaf ze een plak in zien peleis in Baobel. 8 Veerdere biezunderheden over Jojakim, over zien ofgrieslike praktieken en de aandere dingen die hi'j misdaon het, bin optekend in et boek over de keunings van Israël en Juda. Zien zeune Jojachin volgde him op.

De regering van Jojachin

9 Jojachin was acht jaor oold doe hi'j keuning wodde. Drie maonden en tien daegen regeerde hi'j in Jeruzalem. Hi'j dee wat min is in de ogen van de Heer.

10 Bi'j et begin van de meitied leut keuning Nebukadnessar him en ok de kostberheden uut de tempel van de Heer naor Baobel brengen. Nebukadnessar

stelde Jojachin zien breur Sedekia as keuning van Juda en Jeruzalem an.

De regering van Sedekia; de verwoesting van Jeruzalem

11 Sedekia was ienentwintig jaor oold doe hi'j keuning wodde. Elf jaor regeerde hi'j in Jeruzalem. 12 Hi'j dee wat min is in de ogen van de Heer, zien God, en beug et heufd niet veur Jeremia doe die him in opdracht van de Heer waarschouwde. 13 Ok kwam hi'j in opstaand tegen keuning Nebukadnessar, die him bi'j God trouw zweren laoten hadde. Stiems en koppig as hi'j was, weigerde hi'j om weeromme te gaon naor de Heer, de God van Israël. 14 Ok de leiders van de priesters en et volk kwammen hoe langer hoe vaeker heur plichten niet nao, gavven heur over an de ofgrieslike praktieken van aandere volken en bezoedelden de tempel die de Heer in Jeruzalem heiligd hadde.

15 De Heer, de God van heur veuroolden, waarschouwde heur deur zien boschoppers, die hi'j iederkeer opni'j naor heur toestuorde omreden hi'j zien volk en zien huus veur de ondergang huden wol. 16 Mar ze lachten God zien boschoppers uut, minachtten zien woorden en drevnen de spot mit zien profeten, tot de argernis van de Heer tegen zien volk zo hoge op-laaide dat niks heur meer helpen kon. 17 Doe stuurde hi'j de keuning van de Chaldenen op heur of, die heur uutlezen manluden ommebrocht in heur heilige tempel. Gieniene wodde speerd; jonge manluden en vrouwluden, oolde meensken en ok hiele oolde meensken wodden an de keuning uutleverd. 18 En alle veurwarpen uut de tempel van God, de grote liekegoed as de kleine, leut hi'j naor Baobel overbrengen, krek as de schatten uut de tempel en de kostberheden van de keuning en zien raodsheren. 19 Ze steuken de tempel van God in de braand en haelden de stadsmure van Jeruzalem daele. Alle peleizen wodden ok in de braand steuken en gongen mit kostberheden en al in vlammen op. 20 De meensken die an et zweerd ontkommen weren, wodden as ballings naor Babyloonië mitneumen, waar

ze de keuning en zien naokommelingen as knechten dienden tot et riek in hanen vul van Perzië. 21 Zo kwam et uut wat de Heer deur Jeremia veurzegd hadde. Zeventig jaor bleef et laand braok liggen en hadde et rust, tot alle niet in acht neumen sabbatsjaoren vergoed weren.

Opdracht tot herbouw van de tempel

22 In et eerste regeringsjaor van Cyrus, de keuning van Perzië, kwam et uut wat de Heer Jeremia ankondigen laoten hadde.

Hi'j zette de keuning d'r toe an om in zien hiele keuninkriek mondeling en ok schriftelik dit besluit bekendmaeken te laoten:

23 "Dit zegt Cyrus, de keuning van Perzië: Alle keuninkrieken van de eerde het de Heer, de God van de hemel, mi'j geven. Hi'j het mi'j opdreugen om veur him een tempel te bouwen in Jeruzalem, een stad in Juda. Laoten al diegenen onder jim die tot zien volk heuren, him verze-kerd weten van de hulpe van de Heer, heur God, en daorhennegaon.